

HJÆLPEMIDLET MED FIRE POTER OG EN LOGRENDE HALE

ET KVALITATIVT STUDIE OM PSYKIATRISKE SERVICEHUNDES PÅVIRKNING AF
AKTIVITETSBALANCE- OG MULIGGØRELSE HOS MENNESKER MED PSYKIATRISKE
FUNKTIONSNEDSÆTTelser.

BACHELORPROJEKT I ERGOTERAPI
JANUAR 2025

*projektets forside er lavet ved hjælp af ChatGPT

BACHELOR I ERGOTERAPI

Hjælpemidlet med fire poter og en logrende hale

Et kvalitativt studie om psykiatriske servicehundes påvirkning af aktivitetsbalance- og muliggørelse hos mennesker med psykiatriske funktionsnedsættelser.

Bachelorprojektet er udarbejdet af

Maria Kildehøj

Hold

EA21S – 7. semester

Metodevejleder

Henrik Brøndum Holm

Lektor, Ergoterapeut

Uddannelsessted

VIA University College, Ergoterapeutuddannelsen Aarhus

Anslag

70.981

Afleveringsdato

Fredag d. 03. januar, 2025

Dette skriftlige produkt er udarbejdet af studerende ved VIA University College, Ergoterapeutuddannelsen som led i et uddannelsesforløb. Opgaven foreligger ukommenteret fra uddannelsens side, og er således et udtryk for forfatterens egne synspunkter.	Denne opgave – eller dele heraf – må kun offentliggøres med forfatterens tilladelse, jævnfør cirkulære af 16. juli 1973 og bekendtgørelse af lov om ophavsret af 11. marts 1997.
--	--

Forord:

Dette bachelorprojekt er udarbejdet af Maria Kildehøj, ergoterapeutstuderende på 7.semester fra VIA University College Campus Aarhus N, i perioden oktober 2024 til januar 2025. Projektet indeholder en undersøgelse af psykiatriske servicehundede som hjælpemiddel og deres betydning for aktivitetsbalance og udførelse af hverdagsaktiviteter for borgere i alderen 18-40 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse/funktionsnedsættelser. Undersøgelsen og projektet henvender sig primært til ergoterapeuter, og andre fagprofessionelle eller læsere med interesse for den psykiatriske servicehund og dens betydning som hjælpemiddel for mennesker med psykiatriske funktionsnedsættelser.

Igennem projektet har jeg modtaget uvurderlig støtte, vejledning og feedback fra flere personer. Jeg vil derfor gerne takke nedenstående for bidrag til projektet.

Medvirkende ekspert fra foreningen Trinitas: Formand for Trinitas og træner Trine Bergmann
De to informanter for deres deltagelse i projektets undersøgelse samt medvirkende informant til pilotinterview.

VIA University College skriveværkstedets gode rammer igennem skriveprocessen.

En særlig tak til min metodevejleder Henrik B. Holm for konstruktiv vejledning og støtte igennem hele processen med projektet.

Resumé/Abstract:

Resume

Titel: Hjælpemidlet med fire poter og en logrende hale

Problembaggrund:

Projektet undersøger psykiatriske servicehundes potentiale som hjælpemiddel for borgere med psykiske lidelser som angst, PTSD, autisme og depression. I Danmark lever 530.000 med psykisk sygdom, hvilket koster samfundet ca. 110 mia. kr. årligt (1)

Servicehunde kan reducere isolation, øge selvstændighed og fremme aktivitetsbalance, men der mangler viden og lovgivning på området (2) Projektet fokuserer på unge danske voksne (18-40 år) diagnosticeret med angstlidelser, autisme og depression.

Formål:

Projektet har til formål at undersøge hvordan psykiatriske servicehunde som et levende hjælpemiddel, kan muliggøre hverdagsaktiviteter (3) for mennesker diagnosticeret med en psykiatrisk funktionsnedsættelse i alderen 18-40 år, samt forbedre deres aktivitetsbalance med henblik på at øge selvstændighed og livskvalitet. I denne opgave omtalt som borgere.

Problemformulering:

Hvordan opleves hverdagen med en psykiatrisk servicehund, og hvilken betydning har den for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalance hos borgere mellem 18-40 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse?

Design, materiale og metode:

Undersøgelsen af målgruppens oplevelser og erfaringer med den psykiatriske servicehund, og dens betydning for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalancen er en kvalitativ undersøgelse, med en hermeneutisk tilgang. Dataindsamling er sket ved to semistrukturerede interviews, og analyseret ud fra Kvale og Brinkmanns analysemetode med fokus på mening. Informanterne er begge to indehavere af en psykiatrisk servicehund som bliver aktivt brugt som servicehund i dagligdagen.

Resultater:

Servicehunden forbedrer livskvalitet, selvstændighed og aktivitetsbalance for Informant A og B. Før hunden var deres liv præget af isolation og afhængighed, mens hunden nu giver tryghed, struktur og motivation til daglige aktiviteter. Den fungerer som en støtte, der fremmer et selvstændigt og meningsfuldt liv hos informanterne. Samfundet kræver fortsat mere viden og oplysning, samt klarere retningslinjer for medbringelse af psykiatriske servicehunde i det offentlige rum.

Konklusion:

Projektets data viser, at psykiatriske servicehunde er et essentielt hjælpemiddel for mennesker med psykiske funktionsnedsættelser. Hundene bidrager til øget selvstændighed ved at muliggøre daglige aktiviteter, skabe struktur og forbedre aktivitetsbalancen, hvilket reducerer oplevelsen af isolation og øger livskvaliteten. Hundens evne til at aflæse og reagere på

borgerens mentale tilstand, giver følelsesmæssig støtte og hjælper med at regulere stress og angst. Hunden reducerer behovet for indlæggelser (*se diskussionsafsnit*). Servicehunden fungerer som praktisk hjælp, social brobygger og alternativ til institutionelle løsninger. Øget oplysning og accept i samfundet er nødvendig for at reducere barrierer og realisere de psykiatriske servicehundes fulde potentiale

Søgeord:

Psykiatriske servicehunde, aktivitetsbalance, hverdagsaktiviteter, livskvalitet, psykiatriske funktionsnedsættelser.

Antal ord: 394

Abstract

Title: The Aid with Four Paws and a Wagging Tail

Background:

The project investigates the potential of psychiatric service dogs as aids for individuals with mental health conditions such as anxiety, PTSD, autism, and depression. In Denmark, 530,000 people live with mental illnesses, costing society approximately 110 billion DKK annually (2). Service dogs can reduce isolation, increase independence, and promote activity balance, but there is a lack of knowledge and legislation in this area (3). The project focuses on young Danish adults (aged 18–40) diagnosed with anxiety disorders, autism, and depression.

Purpose:

The project aims to explore how psychiatric service dogs, as living assistive tools, can enable daily activities (3) for individuals diagnosed with psychiatric disabilities aged 18–40 and improve their activity balance to enhance independence and quality of life. In this project, referred to as citizens.

Problem:

What is the experience of daily life with a psychiatric service dog, and what impact does it have on performing daily activities and achieving activity balance for individuals aged 18–40 with a psychiatric disability?

Method:

The investigation of the target group's experiences with psychiatric service dogs and their impact on daily activities and activity balance is a qualitative study with a hermeneutic approach. Data were collected through two semi-structured interviews and analyzed using Kvale and Brinkmann's analysis method, focusing on meaning. The informants are both owners of psychiatric service dogs actively used in their daily lives

Results:

The service dog improves the quality of life, independence, and activity balance for Informants A and B. Before having the dog, their lives were marked by isolation and dependence, whereas the dog now provides security, structure, and motivation for daily activities. It acts as a support that fosters an independent and meaningful life for the informants. There remains a societal need for greater knowledge, awareness, and clearer guidelines regarding the presence of psychiatric service dogs in public spaces.

Conclusion:

The project's data show that psychiatric service dogs are essential assistive tools for individuals with mental health disabilities. The dogs contribute to increased independence by enabling daily activities, creating structure, and improving activity balance, thereby reducing feelings of isolation and enhancing quality of life. The dog's ability to interpret and respond to the mental state of the citizen provides emotional support and helps regulate stress and anxiety. The service dog reduces the need for hospitalizations (see Appendix 1). It functions as practical assistance, a social bridge-builder, and an alternative to institutional solutions. Increased societal awareness and acceptance are necessary to reduce barriers and realize the full potential of psychiatric service dogs.

Mesh terms:

psychiatric service dogs, activity balance, daily activities, life quality, psychiatric disability.

Words: 398

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse

HJÆLPEMIDLET MED FIRE POTER OG EN LOGRENDE HALE	1
BACHELOR I ERGOTERAPI	2
FORORD:.....	3
RESUMÉ/ABSTRACT:	3
RESUME.....	3
ABSTRACT.....	5
PROBLEMBAGGRUND	8
2.0 FORMÅL/PROBLEMFORMULERING	13
PROBLEMFORMULERING:	13
BETEGNELSER – UDDYBES:	13
3.0 ERGOTERAPIFAGLIGE PERSPEKTIVER OG TEORI.....	14
4.0 DESIGN, MATERIALE OG METODE.....	17
5.0 RESULTATER	25
6.0 DISKUSSION	33
7.0 KONKLUSION	38
8.0 PERSPEKTIVERING	39
REFERENCER OG LITTERATURLISTE	42
BILAG.....	45
BILAGSFORTEGNELSE.....	45
BILAG 1: INTERVIEWGUIDE (INFORMANTER)	46
BILAG 2: INTERVIEWGUIDE (EKSPERTINTERVIEW)	49
BILAG 7: MATRICE	50
BILAG 8: EN BLANK SAMTYKKEERKLÆRING	69

Problembaggrund

Det anslås ifølge sundhedsstyrelsens tal fra 2023 at 530.000 mennesker i Danmark lever med en psykisk sygdom (4) og de samfundsmæssige omkostninger anslås til at være 110 mia. årligt (1). Borgere med psykiatriske diagnoser kan have gavn af en psykiatrisk servicehund som hjælpemiddel i hverdagen. Servicehunden kan blandt andet støtte dem i at opretholde en daglig rutine og aktivitetsbalance, hjælpe dem med at komme ud af hjemmet og give støtte i sociale situationer i samfundet.

Antallet af psykiatriske servicehunde i Danmark er ikke præcist oplyst, men det fremgår, at interessen og behovet for psykiatriske servicehunde er stigende. Organisationer som Trinitas og Servicehundekademiet arbejder med at træne og certificere servicehunde, herunder psykiatriske servicehunde, til borgere med psykiske funktionsnedsættelser såsom angst, autisme, PTSD og depression.

For mere præcise tal kan det være nyttigt at kontakte de relevante organisationer direkte, da der aktuelt mangler en samlet opgørelse eller officiel registrering af psykiatriske servicehunde i Danmark.

Psykiatriske servicehunde, på engelsk kaldet Psychiatric assistant dogs (*PAD*) har som hjælpemiddel til formål at hjælpe borgere med en eller flere psykiatriske diagnoser, til at leve et så selvstændigt og funktionsdygtigt liv som muligt ved at agere støtte i dagligdagen i borgerens hverdagsaktiviteter. Den øgede selvstændighed som de psykiatriske servicehunde kan yde for deres brugere, kan fremme en højere aktivitetsretfærdighed (5 s. 195-196) hos brugerne i form af at brugerne med hjælp fra deres servicehund vil have større mulighed for at indgå i sociale fællesskaber, selvstændigt udføre dagligdagsaktiviteter, samt betydningsfulde aktiviteter (6 s. 496) for den enkelte bruger. Man kan altså argumentere for at de psykiatriske servicehunde som hjælpemiddel mindsker den aktivitetsuretfærdighed som ellers kan ses mellem unge borgere med og uden psykiatriske funktionsnedsættelser.

Den øgede selvstændighed i at udføre aktiviteter som indkøb, skolegang, deltagelse i sociale arrangementer og lignende bidrager derved til større retfærdighed i deltagelse i aktiviteter.

En Psykiatrisk servicehund bevilges af borgerens tilhørskommunen ud fra servicelovens §112 i lov om hjælpemidler (7), og ofte først når alle andre behandlingsmuligheder er udtømt. Servicehunde bevilges med henblik på at øge brugerens selvstændighed i aktivitetsudførelse

samt styrke brugerens aktivitetsbalance. Følgende overvejelser der med fordel kan inddrages i processen om hvorvidt en borger er kandidat til bevilling af en psykiatrisk servicehund kan være følgende:

”Kommunen kan i væsentlighedsvurderingen inddrage oplysninger om:

- borgers helbredsmæssige forhold.*
- sociale forhold.*
- borgers mulighed for at leve et liv som andre på samme alder og i samme livssituation.*
- borgers mulighed for at undgå isolation i hjemmet eller fra sociale arrangementer.*
- borgers evne til at opholde sig og sove alene i hjemmet.*
- borgers mulighed for at færdes selvstændigt til daglige aktiviteter f.eks. indkøb, på arbejde eller uddannelse, til læge og andre behandlinger mv.*
- borgers mulighed for at få eller fastholde et arbejde eller en uddannelse.*
- andre måder at kompensere for funktionsnedsættelsen på, f.eks. borgers behov for en servicehund i forhold til en almindelig hund.*
- borgers evne til at være ejer af en servicehund”(8)*

Alternativt kan en psykiatrisk servicehund anskaffes igennem en forening som f.eks. Trinitas, som arbejder med at ejertræne psykiatriske servicehunde i samarbejde med brugeren. Dette på borgerens egen økonomiske bekostning. Hertil kommer krav om lægelig dokumentation af borgers kroniske psykiatriske funktionsnedsættelse, og en samtale med en træner fra foreningen om, hvorvidt borgeren kan have gavn af en servicehund i sin dagligdag. Derudover om borger enten har eller anskaffer sig en hund, som foreningen (9) vurderer egnet til at kunne trænes til psykiatrisk servicehund.

Når vi som mennesker omgås hunde og f.eks. ær dem, nedsættes udskillelsen af stresshormonet kortisol. Kortisol er et hormon i kroppen som spiller en central rolle i kroppens respons på stress samt flere fysiologiske processer i kroppen. Kortisol påvirker det sympatiske nervesystem, ved at aktivere kroppens fight og flight-respons (10). Når kortisol udskilles, øger det blodsukkeret, samt hjertets og åndedrættets funktioner, og gør kroppen klar til at flygte (11). Denne øgning af kortisol i kroppen kan have følgende betydning:

- Kortisol påvirker hjernen, især områder som hippocampus, der er vigtig for hukommelse og læring og kronisk forhøjede niveauer kan føre til hukommelsesproblemer, koncentrationsbesvær og øget risiko for psykiske lidelser som angst og depression
- Kortisol spiller en rolle i reguleringen af døgnrytmen. Langvarig stress og forstyrret kortisolregulering kan føre til søvnproblemer.

- Kronisk forhøjede niveauer kan bidrage til hypertension og øget risiko for hjerte-kar-sygdomme.
- Høje niveauer af kortisol kan føre til muskelnedbrydning, da det fremmer nedbrydning af proteiner, og kan hæmme knogledannelse og reducere knogletætheden, hvilket øger risikoen for osteoporose (11).

Den forhøjede kortisolproduktion øger mængden af adrenalin i kroppen, som øger kroppens alarmberedskab. En tilstand som mennesker med f.eks. angst ofte befinder sig i (12). Dette kan føre til problemer som stressrelaterede sygdomme, dårlig søvn og nedsat livskvalitet. Interaktion og fysisk kontakt med en hund har vist sig at reducere kortisollivene, hvilket kan have en positiv effekt på både den mentale og fysiske sundhed (11). En psykiatrisk servicehund kan derved bidrage til brugerens generelle sundhed ved f.eks. at fremme bedre søvnkvalitet og reducere stress. Det parasympatiske nervesystem hjælper efterfølgende med igen at komme tilbage til almen tilstand (10).

Hunde har desuden den terapeutiske egenskab at de kan give nærhed, tryghed og selskab og derved mindske ensomhed, angst, stress osv. hos de mennesker de omgås (13). Et amerikansk studie (*Nov/Dec 2022*) har vist, at brugen af et hold af uddannede servicehunde til støtte for collegestuderende nedsatte stress, angst og psykisk uro hos de studerende, højnede deres daglige aktivitetsudførelse og hjalp dem til hurtigere at falde til i deres nye roller som collegestuderende (14).

Hunde bruges grundet deres terapeutiske potentiale flere steder i Danmark. Trygfondens besøgshunde skaber glæde og mindsker ensomhed på de danske plejehjem (15).

Der er på nuværende tidspunkt (*efterår 2024*) en 7-årig, Golden retriever ved navn Snoopy i træning og praktik på rigshospitalet. Den befinder sig på afdelingerne bedøvelse og intensiv behandling samt afdelingen for ergo-og fysioterapi. Snoopy har til formål at hjælpe med at mindske angst og utryghed hos patienterne i forbindelse med indlæggelse (16).

Interessen i projektet fra et ergoterapeutisk perspektiv indebærer bl.a. den ergoterapeutiske professions interesse for hjælpemidler, aktivitetsbalance og selvstændig aktivitetsudførelse (17).

Psykiatriske servicehund bliver bl.a. i Australien brugt til krigsveteraner. Et australsk studie fra 2019 (18) har vist at veteranerne sat sammen med en servicehund, oplevede bedre søvn, mindre uro, en forbedring i sociale relationer og integrering med andre mennesker. Herudover en nedsættelse eller hel udeblivelse af selvmedicinering som indtagelse af stoffer, alkohol og andre afhængighedsskabende stoffer.

Denne viden er fagligt relevant for den ergoterapeutiske profession, da der i forskning er belæg for at psykiatriske servicehund kan gøre en forskel for aktivitetsbalance, aktivitetsmuliggørelse, øget selvstændighed og en øget livskvalitet og almen sundhed for en målgruppe bestående af veteraner med funktionsnedsættelser som f.eks. PTDS, angst, belastningsreaktioner osv. Det australske studie nævnt ovenfor, giver altså en bredere viden og derved en bedre forudsætning som ergoterapeut for at hjælpe målgruppen.

Målgruppen for mit projekt er unge voksne i alderen 18-40 år med psykiatriske funktionsnedsættelser. Dog kan der argumenteres for at hjælpemidlet, i form af en psykiatrisk servicehund, kan være til gavn for borgere i alle aldersgrupper med psykiatriske diagnoser, afhængigt af den enkelte borgers individuelle behov og begrænsninger.

Med udgangspunkt i Erik Eriksons teori om de 8 udviklingsstadier og stadiernes betydning for identitetsdannelse (19), med primær fokus på stadie 6 og en del af stadie 7, og den identitetsskabelse der ligger i disse faser, som f.eks. videregående uddannelse, skabelse af mere dybdegående venskaber og intime relationer, stiftelse af familie, huskøb osv. Alt sammen oplevelser som er med til at forme identiteten og udvikling hos det enkelte menneske. Projektets målgruppe befinder sig i disse to livsstadier, og det er derfor interessant at undersøge hvordan den psykiatriske servicehund kan bidrage til en større aktivitetsretfærdighed (5).

Psykiatriske servicehund som hjælpemiddel i Danmark er udfordret af manglende viden på området samt lovgivning (20). Der mangler klare retningslinjer for brug og medbringelse af psykiatriske servicehund uden for hjemmet. Ekspert Trine Bergmann, som er formand og træner for foreningen Trinitas (9), udtaler i projektets ekspertinterview (*Bilag 3*), at regeringen i starten af 2025, vil se på at udarbejde en nyere lovgivning på servicehundområdet (20). Loven skal være med til at skabe retningslinjer for, hvordan både servicehundbrugere men også erhvervsdrivende forretninger osv. skal forholde sig til medbringelse af psykiatriske servicehund.

”Der kommer der et udvalg som skal lave, eller hvor man gerne vil lave en lov omkring servicehunde, så at det er ens. De starter en gruppe her engang i det nye år, hvor man vil se på retningslinjerne, så det er ens dækkende i hele landet” (Bilag 3)

Der er således handlet på den manglende lovgivning på dette område. Det skal dermed også fremadrettet blive nemmere for samfundet at håndtere inklusion af servicehunde i det offentlige rum.

Hvilken viden har jeg om emnet

At leve med en psykiatrisk servicehund har haft betydning for min personlige hverdag. Som person med OCD (10) oplever jeg udfordringer med at opretholde aktivitetsbalancen og udføre hverdagens praktiske opgaver og betydningsfulde aktiviteter (21). Min servicehund har ændret dette.

For eksempel hjælper den mig i situationer, hvor der er mange mennesker omkring mig. Den kan placeres bag mig i en kø og skabe fysisk afstand, hvilket mindsker følelsen af klaustrofobi og uro. Dens tilstedeværelse skaber en følelse af støtte og tryghed.

Min servicehunds støtte har forbedret min evne til at mestre hverdagen, samt øget min livskvalitet. Den hjælper mig med at opretholde struktur samt skaber en form for normalitet, der tidligere virkede uopnåelig. Min erfaring med at have en psykiatrisk servicehund medfører at jeg arbejder ud fra en forforståelse for emnet hvilket jeg i mit projekt er bevidst om.

Min forforståelse og personlige erfaring med emnet kan både være en fordel og en ulempe. Der arbejdes grundet forforståelsen ud fra en hermeneutisk tilgang i projektet.

Hvilken klinisk erfaring har jeg med problemet

Jeg har i mine praktikker ikke konkret mødt nogen med en psykiatrisk servicehund, men jeg har i mine praktikker mødt borgere med psykiatriske funktionsnedsættelser, som har haft en signifikant betydning for deres funktionsevne og aktivitetsbalance. Jeg har i mine praktikker mødt borgere, hvor jeg har kunnet se en psykiatrisk servicehund som et oplagt hjælpemiddel. Særligt min praktik i socialpsykiatrien har vagt min interesse for emnet.

2.0 Formål/Problemformulering

At undersøge hvordan psykiatriske servicehundene som et levende hjælpemiddel, kan muliggøre hverdagsaktiviteter for mennesker med en psykiatrisk funktionsnedsættelse og forbedre deres aktivitetsbalance med henblik på at øge borgers selvstændighed og livskvalitet.

Problemformulering:

Hvordan opleves hverdagen med en psykiatrisk servicehund, og hvilken betydning har den for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalance hos borgere mellem 18-40 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse?

Betegnelser – uddybes:

Psykiatrisk Servicehund:

"En servicehund til psykiske sårbare går også under betegnelsen en psykiatrisk servicehund. Servicehunden er sidestillet med en førerhund eller en servicehund til fysisk handicappede." (22)

Hverdagsaktiviteter:

Hverdagsaktiviteter også defineret som ADL (Activities of daily living), er begrebet der bruges om de aktiviteter som mennesker typisk har behov for at udføre i hverdagen. Det kan være aktiviteter som knytter sig til egenomsorg, indtagelse af mad og drikke og mobilitet i henhold til disse aktiviteter (3).

Aktivitetsbalance:

Begrebet aktivitetsbalance bruges om den fordeling af tid der bruges til bestemte formål. Det baserer sig på et ræsonnement om at menneskelig sundhed og trivsel kræver en variation imellem produktive og rekreative betydningsfulde aktiviteter. (6 s.486)

Psykiatrisk funktionsnedsættelse:

Psykiatriske funktionsnedsættelser adskiller sig fra somatiske sygdomme ved at man i psykiatrien sjældent, kan opstille et objektiv parameter, som man kan stille en diagnose ud fra. Eksempler på psykiatriske funktionsnedsættelser kan være diagnoser såsom angst, fobier, personlighedsforstyrrelser og neurodivergente sygdomme såsom autisme, ADHD osv. (23)

Brugeren: Den psykiatriske servicehunds ejer og derved bruger. Betegnelsen bruges når der refereres til en bestemt bruger i opgaven.

Borger:

Definition af borger i et overordnet perspektiv er en indbygger i et land, region, kommune eller by (24). I projektet er ordet borger anvendt om en bestemt befolkningsgruppe. En befolkningsgruppe som lever med en eller flere psykiatriske funktionsnedsættelser.

Projektet: Bachelor projektet

3.0 Ergoterapifaglige perspektiver og teori

Aktivitetsbalance

Aktivitetsbalance har betydning for den menneskelige trivsel (25) Aktivitetsbalance er et dynamisk og subjektivt begreb og omhandler menneskets subjektive oplevelse af balance, mængde og variation imellem aktiviteter i dagligdagen. Aktivitetsbalance defineres ved en variation mellem aktiviteter. En oplevelse af om aktiviteterne der udføres, er tilstrækkelig meningsfulde og en oplevelse af at de forskellige aktiviteter og om den totale formåen af aktiviteter passer til den enkeltes ressourcer i form af tid, formåen og energi (25 s. 115). I henhold til opgaven, er fokus på hvordan den psykiatriske servicehund hjælper dens bruger til at opretholde en hensigtsmæssig aktivitetsbalance iform af at hunden har til formål at hjælpe brugeren til aktivitetsudførelse og selvstændig udøvelse af aktiviteter såsom at handle ind, komme op om morgenen osv. og derved opretholde en hensigtsmæssig aktivitetsbalance.

Hverdagsaktiviteter – ADL

Hverdagsaktiviteter er de aktiviteter vi hver dag foretager os som en del af vores hverdagsrutiner (3) Dette kan være aktiviteter som knytter sig til kategorierne egenomsorg, indtagelse af mad og drikke og mobilitet i forbindelse med udførelse af disse aktiviteter (3).

For mennesker med en psykiatrisk funktionsnedsættelse, kan helt almindelige aktiviteter såsom at komme op om morgenen, komme i bad, få handlet ind og lave mad hurtigt virke uoverskueligt og overvældende Her kan den psykiatriske servicehund hjælpe ved at yde støtte iform af nærhed hjælpe med at gøre opmærksom på optakt til angstanfald og lign. Herudover kan hunden hjælpe brugeren til at opretholde en struktur i hverdagen og sikre en mere stabil

døgnrytme, som kan være med til at understøtte større overskud til udførelse af hverdagsaktiviteter (*bilag 7*).

MOHO – Model for menneskelig aktivitet

Dr. Gary Kielhofners MOHO-model forklarer hvad der får et menneske til at gå i gang med en aktivitet, hvordan vaner og roller dannes til støtte for aktiviteten, og hvordan et individs selvopfattelse udvikles (26). MOHO er uafhængig af om mennesket har en funktionsnedsættelse eller ej. (26). I sammenhæng med projektet er det med fokus på mennesker med funktionsnedsættelser.

De fire elementer i MOHO (26)

Vilje: Vilje er ifølge Kielhofner det mønster af tanker og følelser man som aktør har om sig selv, og som kommer til udtryk når som individ vælger, oplever og fortolker det man foretager sig.

Vanedannelse: Ensartede adfærdsmønstre som er styret af vores vaner og roller som er tilpasset de rutinemæssige, tidsmæssige fysiske såvel som sociale omgivelser,

Udøvelseskapacitet: Evnen til at foretage sig noget. Denne evne er bestemt af de bagvedliggende fysiske, såvel som psykiske komponenter og den subjektive erfaring med at udøve bestemte aktiviteter.

Omgivelser: Aktiviteter finder altid sted i omgivelser. Omgivelserne kan være mangesidige og aktiviteten er altid placeret i og påvirket af den fysiske såvel som sociokulturelle kontekst. Alle omgivelser byder på potentielle muligheder, begrænsninger, krav og ressourcer, som kan have en betydning for aktivitetsudførelsen.

I opgaven anvendes MOHO (26) ifm. hvordan mennesker med psykiatriske funktionsnedsættelser kan opnå aktivitetsudførelse og aktivitetsbalance ved brug af en psykiatrisk servicehund. MOHO's fire komponenter – vilje, vanedannelse, udøvelseskapacitet og omgivelser er indbyrdes forbundne og har indflydelse på individets aktivitetsudførelse. Projektets informanter angiver (*se bilag 7*) at deres servicehund spiller en central rolle som støtte i daglige aktiviteter, herunder indkøb. Før de fik en servicehund, oplevede de betydelige udfordringer i forbindelse med aktiviteten, blandt andet relateret til deres mentale tilstand og tidligere erfaringer, hvilket begrænsede deres evne og motivation til at udføre opgaven. Dette resulterede i, at aktiviteten blev undgået, hvilket påvirkede udviklingen af stabile vaner omkring indkøb.

Aktivitetsretfærdighed-uretfærdighed:

I henhold til Wilcock og Townsends teori om aktivitetsretfærdighed som tager udgangspunkt i FN's menneskerettighedserklæring, har alle mennesker en individuel aktivitetsmæssig kapacitet samt aktivitetsmæssige behov og rutiner (5). Menneskets aktivitetsliv foregår i en given samfundsmæssig sammenhæng, hvor de skal have ret til at opretholde deres kapacitet til fulde og derved opretholde sundhed og livskvalitet (5). Skabes der forhindringer for aktivitet udførelse både i form af samfundsmæssige strukturer, psykisk såvel som fysisk sygdom og/eller andre faktorer, som forhindrer aktivitetsudførelse, så er der tale om aktivitetsuretfærdighed (5), der ud fra et ergoterapeutisk synsfelt vil påvirke individets sundhed og trivsel (5)

Aktivitetsvidenskab:

Aktivitetsvidenskab belyser menneskelig aktivitet, samt relationerne imellem menneskelig trivsel, aktivitet og sundhed. Aktivitetsvidenskaben er et videnskabeligt fundament for den ergoterapeutiske praksis. Herudover bidrager den til en bred forståelse af mennesker som aktivitetsvæsener, og kan være med til at forklare hvad mennesker gør og hvorfor (27). Aktivitetsvidenskaben placere individet som central aktør i eget liv i et dynamisk samspil med individets omgivelser gennem meningsfulde, målrettede velorganiserede og selvinitierede aktiviteter (27). I henhold til projektet er der fokus på aktivitetsvidenskaben, da den er med til at belyse hvordan den psykiatriske servicehund støtter til udførelse af aktiviteter for brugeren, kan fremme sundhed og livskvalitet hos individet.

Humanvidenskab:

Humanvidenskab er en samlet betegnelse for videnskab som beskæftiger sig med studier af mennesker, deres kultur, samfund og livsverden (28). Humanvidenskab har fokus på at forstå og fortolke menneskers handlinger, tanker, følelser og relationer. Humanvidenskabelige studier er ofte lavet med en kvalitativ og fortolkende tilgang (29). I henhold til mit projekt er humanvidenskaben aktuel ifht. At projektet har til formål at undersøge informanternes livsverden og deres sociale samspil med deres hund, men også hvordan en psykiatrisk servicehund som hjælpemiddel bruges ude i en samfundsmæssig kontekst

Dataindsamling og resultatopgørelse

Kvale og Brinkmanns teori om kodning med fokus på mening

Kvale og Brinkmanns teori om kodning med fokus på mening (30) er en tilgang, der anvendes inden for kvalitativ dataanalyse, særligt i forbindelse med interviewbaserede studier. Kodning med fokus på mening indebærer, at forskeren analyserer og strukturerer data ved at identificere meningsenheder og temaer, der er relevante for forskningsspørgsmålet.

I en undersøgelse af psykiatriske servicehunde kan metoden f.eks. bruges til at analysere interviews med informanter. Her vil kodning fokusere på at identificere meningsenheder relateret til servicehundens betydning for informantens dagligdag, hverdagsaktiviteter, aktivitetsbalance og mentale sundhed

Kvalitativt projekt

Projekt er et kvalitativt projekt, fordi det fokuserer på at forstå og undersøge subjektive oplevelser, erfaringer og perspektiver. I stedet for at kvantificere data med tal eller statistikker, søger projektet at skabe en dybere forståelse af, hvordan psykiatriske servicehunde påvirker menneskers dagligdag, aktivitetsbalance, og livskvalitet. Dette sker gennem indsamling af data, som består af ord og beskrivelser. I projekts tilfælde interviews.

4.0 Design, materiale og metode

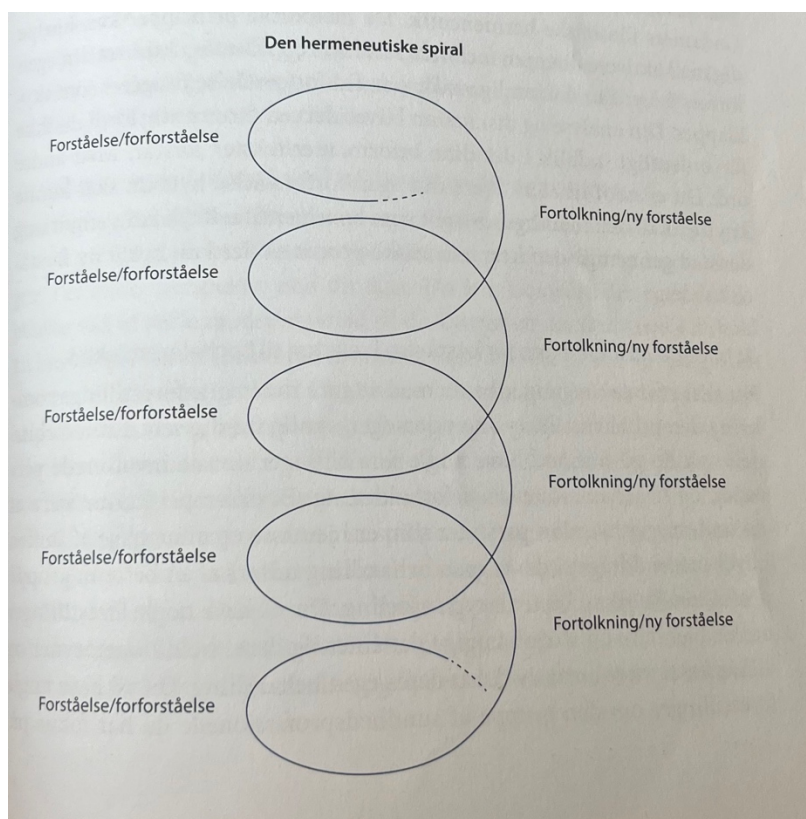
Design:

Projektets forskningsdesign er en kvalitativ interviewundersøgelse med en hermeneutisk tilgang. Dette da projektet har til formål at undersøge den enkelte informants subjektive oplevelse af, hvordan deres psykiatriske servicehund hjælper dem med deres aktivitetsbalance og daglige aktiviteter.

Projektet tager herudover udgangspunkt i humanvidenskaben og aktivitetsvidenskaben. Humanvidenskaben inddrages da den har fokus på menneskets personlige erfaringer og har til formål at forstå og undersøge menneskets subjektive oplevelse af virkeligheden (29).

Aktivitetsvidenskaben (27) inddrages da projektet har til formål at skabe en større forståelse for den enkelte informants oplevelse af deres aktivitetsliv og aktivitetsbalance.

Forståelse og Hermeneutisk tilgang

(Figur 1)

Den hermeneutiske spiral (29)

Projektet har en hermeneutisk tilgang, da opgaven har til hensigt at udfordre både min egen og andres forforståelse og viden omkring psykiatriske servicehund som hjælpemiddel. Den hermeneutiske tilgang er valgt ud fra, at min forforståelse til emnet er stort, men samtidig udfordres ifm. projektet. Når man arbejder hermeneutisk, handler det om at forstå, fortolke og udlægge noget for at opnå en ny forståelse (29). I projektet ønskes det at finde frem til hvordan mine informanter som lever med en psykiatrisk funktionsnedsættelse, oplever deres hverdag og hvordan deres psykiatriske servicehund hjælper dem i at navigere i denne.

Min forforståelse er påvirket af, at jeg selv er indehaver af en psykiatrisk servicehund, og har en forforståelse omkring, hvordan en psykiatrisk servicehund som hjælpemiddel, kan hjælpe i hverdagsaktiviteter og styrke aktivitetsbalancen og selvstændighed i udførelse af aktiviteter.

Materiale:

Projektets informanter er udvalgt ud fra følgende kriterier:

Inklusionskriterier	Eksklusionskriterier
Borgere i alderen 18-40 år	Borgere med både en psykiatrisk og somatisk diagnose

• Borgere med en eller flere psykiatriske diagnoser • Indehaver af en psykiatrisk servicehund • Bopæl i 1 times radius i bil fra Aarhus. • Mulighed for at deltage i interview med fysisk tilstedeværelse sammen med servicehund.	• Borgere der bor længere væk en 1 times radius i bil fra Aarhus. • Borgere udenfor aldersgruppen 18-30 år.
--	--

Fund af informanter

I forbindelse med udvælgelse af informanter, er der udsendt mails til en række borgere, hvis mailadresser medvirkende ekspert og formand for foreningen Trinitas (31), Trine Bergmann har hjulpet med at finde frem til via hendes kontakter. Den sidste informant er kontaktet via egne kontakter.

Ekspertinterview:

I forbindelse med projektet er der gennemført et ekspertinterview med Trine Bergmann, formand for foreningen Trinitas (*bilag 3*) ved hjælp af en udarbejdet interviewguide (*bilag 2*). Trinitas er en forening specialiseret i træning af psykiatriske servicehunde (31). Udover at være formand fungerer Trine også som træner. Interviewet anvendes i perspektiverings-og diskussionsafsnittene i projektet, men indgår ikke i databearbejdningen eller den opstillede matrice.

Pilot interview:

Der er forud for projektets Interviews lavet et pilotinterview (29) for at teste interviewguiden af. Pilotinterviewet er foretaget med en informant som er indehaver af en psykiatrisk servicehund, men som er udenfor målgruppens geografiske placering. Derfor er interviewet foretaget på videoopkald, optaget på et memo på iPhone, og herefter transskriberet (*Bilag 4*). Selve interviewguiden er der ikke efterfølgende lavet betydelige rettelser i.

Metode og dataindsamling:

Indsamlingen af projektets empiri er udført i form af to semistrukturerede enkeltpersons interview (29) og lydoptaget på en memooptagelse på iPhone. Informanterne er udvalgt ud fra de ovenstående inklusions-og eksklusionkriterier (29). Interviewguiden (*bilag 1*) er lavet ud fra at interviewene er enkeltpersonsinterview. Dette for at finde frem til den enkelte informants oplevelser, holdninger og erfaringer (29). Interviewguiden er udformet med 6-8 overordnede spørgsmål, samt forslag til opfølgende spørgsmål, med mulighed for at følge op på informanternes svar (29).

Projektets interviews foregår i informantens eget hjem sammen med deres servicehund. Dette for at sikre så trygge og uforstyrrede rammer som muligt. Interviewsne anslås til at skulle vare mellem 30-45 min.

Interviewguiden er opbygget med hv-spørgsmål for at understøtte at interviewet bliver semistruktureret samt giver informanterne øget frihed til at svare mere dybdegående.

Der er valgt enkeltpersonsinterview (29) i forbindelse med projektet, da jeg taler med informanterne om private og personlige emner. Enkeltpersonsinterview giver mulighed for mere dybdegående og nuancerede fortællinger af informantens oplevelser og erfaringer.

I enkeltpersonsinterviews er jeg som interviewer styrende, og derved mulighed for at styre retningen på Interviewsne (29). Projektet har et intersubjektivt perspektiv med fokus på horisontsammensmeltning, dette med udgangspunkt i Gadammers (32) teori om intersubjektiv horisontalsammensmeltning som forklarer hvordan forforståelse sker når forskellige perspektiver (horisonter) mødes og påvirker hinanden i en dialog. Perspektiverne (horisonterne) er de rammer, der formes af erfaringer, forforståelse og kulturelle baggrunde. Når man møder andre menneskers perspektiver (horisonter) igennem samtale, tekst eller kultur, smelter ens eget perspektiv (horisont) sammen med den andens og en ny forforståelse kan opstå. I Gadammers hermeneutik er intersubjektivitet et udtryk for, hvordan mening og forståelse opstår i fællesskab mellem mennesker. Det er ikke en individuel proces, men sker i dialog og samspil med andre. Gennem dialogen med informanterne opnår jeg en ny forståelse, idet min egen forforståelse og perspektiv på projektets problematik bliver påvirket og udviklet gennem sammensmeltningen med informanternes perspektiver.

Det er relevant at fremhæve, at min personlige erfaring med at have en psykiatrisk servicehund kan have bidraget til øget åbenhed hos mine informanter under dataindsamlingen. Dette kan have muliggjort, at jeg har fået adgang til informationer og perspektiver, jeg ellers ikke ville have fået.

Metode til databearbejdning:

Databearbejdningen er foretaget ved at Interviewsne er lydoptaget og herefter transskriberet.

Transkriptionsnøgle: Jeg har ifbm. min databearbejdning lyttet til de optagede lydfiler fra de to interviews, ekspertinterviewet og pilotinterviewet og transskriberet det manuelt i alment maskinlæsbart format. Jeg har i transkriptionsprocessen frasorteret pauseord såsom øh, ehmm osv. for at få et mere læseligt transskriberet dokument.

Den indsamlede empiri er herefter analyseret ud fra Kvale og Brinkmanns analysemetode med fokus på mening (30). Denne metode til databearbejdning er valgt, da den henvender sig særligt til projekter med en hermeneutisk tilgang kombineret med teori. Kodningen og meningskondenseringen i den valgte analysemetode (30) skaber rammen for en dybdegående tværgående analyse af projektets indsamlede empiri og har en deduktiv tilgang, da projektet er et hermeneutisk projekt og derved teoristyret med udgangspunkt i en forforståelse. Interviewsne er først analyseret langsgående (29) og herefter tværgående (29) for at finde frem til de mest centrale temaer i analysen.

Udsnit af Matrice

(Se bilag nr. 7 for hele matricen)

Aktivitetsbalance Informant A ”Det er nemmere at komme ud af døren med ham. Det kan være svært ellers” (l. 31)	Både Informant A og Informant B beskriver, hvordan deres aktivitetsbalance forbedres ved hjælp af deres psykiatriske servicehund. Servicehunden hjælper dem med at udføre
--	---

”Han skal ud på toilet, og han skal ud og gå tur og han skal ud og træne, så jeg er jo nødt til det”. (l. 33-34) ”S: Ja sådan dagligdagsting, så du får en så almindelig dagligdag som mulig? I: Ja.” (l. 59-61) ”Han har været med til bryllup, og han har været med til alle mulige forskellige ting. Han har været med i kirke, for vi er altid i kirke juleaften, og ja, han er med alle steder, for ellers så kan jeg ikke holde ud at være der” (l. 79-81) Informant B ”Han gør at jeg kan komme ud ad døren” (l. 7) ”Ja, min arbejdsplads er flyttet til et større sted, og der giver han mig også trygheden i at komme derud når det er svært. Så sidder han med mig på kontoret og kommer med rundt” (l. 13-14) ”Han skal jo ud og luftes, og det er jo lige meget hvordan vejret det er. Så der hjælper han mig jo med at få åbnet døren og komme ud og møder verden, også på en dag hvor jeg er trist og har det svært.” (l. 44-46)	daglige aktiviteter og overkomme barrierer, såsom at komme ud ad døren, og ud i samfundet, hvilket ellers kan være svært.
--	---

Metode i litteratursøgning:

Projektets litteratur er henholdsvis litteratur fra uddannelsens pensum, samt forskningsartikler der er fremsøgt igennem litteratursøgning i fagdatabaserne Cinahl og Pubmed. Litteratursøgningen er foretaget ud fra en PICO søgning (33) som ser således ud. Herudover fremgår websider ang. paragraffer, webartikler, information og henvisning til hjemmesider osv.

Servicehund		Psykiatrisk funktionsnedsættelse		Livskvalitet
- Psychiatric service dog OR - Service canine - Assistance dogs or canine assistance	And	- PTSD OR - OCD OR - Anxiety OR - Psychiatric disability	And	- ADL OR - Occupational balance/imbalance - Occupational Justice or injustice - Occupational deprivation OR - Everyday life OR - Life quality

PICO søgning – Population, intervention, Comparison, Outcome.

Den første søgning er lavet ud fra en søgning med to blokke.

Der blev fundet 77 resultater i den faglige database Cinahl.

EBSCOhost Searching: CINAHL Complete | Choose Databases
☐ Suggest Subject Terms

service dogs or therapy dogs or assistance dogs Select a Field (optional) Search

AND anxiety Select a Field (optional) Create Alert

AND Select a Field (optional) Clear

Basic Search Advanced Search Search History

VIA Bibliotek

Search History/Alerts

Print Search History Retrieve Searches Retrieve Alerts Save Searches / Alerts

☐ Select / deselect all Search with AND Search with OR Delete Searches Refresh Search Results			
Search ID#	Search Terms	Search Options	Actions
☐ S4	(service dogs or therapy dogs or assistance dogs) AND anxiety AND adl	Expanders - Apply equivalent subjects Search modes - Proximity	View Results (1) View Details Edit
☐ S3	(service dogs or therapy dogs or assistance dogs) AND anxiety AND (occupational balance or life balance or lifestyle balance or balance in everyday occupations or occupational imbalance)	Expanders - Apply equivalent subjects Search modes - Proximity	View Results (0) View Details Edit
☐ S2	(service dogs or therapy dogs or assistance dogs) AND anxiety AND occupational balance	Expanders - Apply equivalent subjects Search modes - Proximity	View Results (0) View Details Edit
☐ S1	(service dogs or therapy dogs or assistance dogs) AND anxiety	Expanders - Apply equivalent subjects Search modes - Proximity	View Results (76) View Details Edit

For at indskrænke mængden af resultaterne og gøre søgningen mere præcis, blev en tredje blok tilføjet med ordet ”ADL”.

EBSCOhost Searching: CINAHL Complete | Choose Databases
☐ Suggest Subject Terms

service dogs or therapy dogs or assistance dogs Select a Field (optional) Search

AND anxiety Select a Field (optional) Create Alert

AND adl Select a Field (optional) Clear

Basic Search Advanced Search Search History

VIA Bibliotek

Refine Results

Current Search

Proximity:
(service dogs or therapy dogs or assistance dogs) AND anxiety A...

Expanders
Apply equivalent subjects

Limit To

☐ Full Text

☐ References Available

Search Results: 1 - 1 of 1

Relevance Page Options Share

1. Exploring the influence of **service dogs** on participation in daily occupations by veterans with PTSD: A pilot study.

(includes abstract) McLaughlin, Kathryn; Hamilton, Anita L. Australian Occupational Therapy Journal, Oct2019; 66(5): 648-655. 8p. (Journal Article - research)
ISSN: 0045-0766

Academic Journal Subjects: Service Animals; Activities of Daily Living; Veterans; Stress Disorders, Post-Traumatic; Pet Therapy; Social Participation; Human-Pet Bonding; Male; Female

Times Cited in this Database: (3)

[Check VIA University College for full text access](#)

Page: 1

Herved blev søgningen mere præcis og den inddragede artikel om bl.a. veteraner i projektet (18) blev på denne måde fundet. Fremgangsmåden er brugt i flere søgninger, varierende mængder af artikler som resultat.

De forskellige artikler er læst og sorteret ved hjælp af kritisk læsning (34) og brug af tjeklisterne Consort (34) og CASP (34).

Etiske overvejelser ang. interviews i forbindelse med et kvalitativt studie.

I forhold til de etiske overvejelser i projektet er der i forbindelse med projektets dataindsamling og databearbejdning, udarbejdet en samtykkeerklæring hvor informanter samtykker til indsamling og bearbejdning af data ifbm. projektet samt lydoptagelse af Interviewsne (Se bilag 8).

Inden projektets interviews, gjorde jeg mig overvejelser ifh.t interviewsituationen. Jeg har valgt at Interview foregår i informantens eget hjem sammen med deres servicehund. Jeg har før Interview forklaret informanten formål og mål med interview i henhold til projektets undersøgelse. I forbindelse med databearbejdningen er jeg bevidst om anonymisering af informanterne og de oplysninger de giver ifbm med Interview (35). Dette er for at beskytte informanternes privatliv.

Informanterne er oplyst om at jeg, da jeg skriver projektet alene, er dataansvarlig.

Informanterne deltager i projektets undersøgelse frivilligt og er informeret om at de til enhver tid i projektforløbet har haft mulighed for at trække deres samtykke og deltagelse i undersøgelsen tilbage.

Informanterne har ret til indsigt og kan til enhver tid få en kopi af de indsamlede oplysninger, hvis de ønsker det.

5.0 Resultater

For bedre at forstå mine informanternes perspektiver, erfaringer og viden omkring det at have en psykiatrisk servicehund, har jeg med udgangspunkt i min interviewguide og de svar jeg har fået igennem interviews, analyseret mig frem til følgende væsentlige pointer ang. hvordan informanternes psykiatriske servicehund hjælper og støtter dem. Resultaterne er ved brug af meningskondensering i databearbejdningen delt op i 8 centrale temaer, som findes mest væsentlige for projektets resultater.

Aktivitetsudførelse:

Servicehunden spiller en afgørende rolle for både Informant A og B ved at muliggøre aktivitetsudførelse, som de ellers ville have svært ved eller slet ikke kunne udføre. Hunden fungerer som en støtte i hverdagen og i særlige situationer, hvor den bidrager med både fysisk og psykisk tryk.

For Informant A er servicehunden essentiel for at kunne udføre basale daglige aktiviteter som at handle ind og komme uden for hjemmet.

”Det er alt muligt han hjælper mig med. Han hjælper mig med at være i live og gøre mennesketing.” (Bilag 5)

Hunden hjælper med at overkomme mentale barrierer og sikrer, at A kan deltage i forskellige sociale og praktiske aktiviteter, som ellers ville føles uoverkommelige.

For Informant B muliggør servicehunden deltagelse i en række sociale og arbejdsmæssige kontekster, eksempelvis at tage på arbejde, deltage i forældremøder eller handle ind.

”Jeg vil også sige at han er med på skolen når der f.eks. er forældremøde osv. for så har jeg mulighed for at kunne tage med, også når jeg har en dårlig dag. Så vil jeg også sige at jeg kan længere tid når jeg har ham med. Altså der er nogle ting hvor jeg lige pludselig har mulighed for at være mere til stede” (Bilag 6)

Hunden skaber en følelse af tryghed i ukendte og stressende situationer ved at være en konstant støtte og hjælpe med at regulere B's behov, f.eks. ved at signalere, hvornår det er tid til en pause. B påpeger også, at servicehundens træning gør den i stand til at udføre opgaver, som en almindelig hund ikke kan, hvilket yderligere understøtter aktivitet og deltagelse.

Samlet set viser udsagnene, at servicehunden ikke blot er et hjælpemiddel, men en nødvendig støtte, der forbedrer begge informanternes evne til at navigere i dagligdagen og håndtere udfordringer, samtidig med at den øger deres livskvalitet og deltagelse i samfundet.

Selvstændighed:

Servicehunden bidrager i høj grad til øget selvstændighed for både Informant A og B, hvilket muliggør større frihed og uafhængighed i deres daglige liv.

For Informant A har hunden været en afgørende faktor for at kunne flytte hjemmefra og opnå en selvstændig tilværelse.

”Det var jo sådan, at jeg kunne slet ikke forestille mig at flytte hjemmefra og så fik jeg min servicehund og et halvt år efter så var jeg flyttet hjemmefra” (Bilag 5)

Hunden fungerer som en konstant støtte, der giver A mulighed for at klare opgaver og situationer, som tidligere ville have føltes umulige. A beskriver, hvordan hunden er uundværlig for at opretholde selvstændighed, og hvordan fraværet af denne frihed ville være uoverskueligt.

Informant B beskriver lignende oplevelser, hvor hunden gør dem uafhængige af andre menneskers støtte, som f.eks. bostøtte eller medarbejdere.

”Han giver mig ro og han gør mig uafhængig. Han gør at jeg kan komme ud ad døren uden at skulle tilpasse flere kalendere fordi jeg skal have en bostøtte med til læge eller, muligheden for at komme afsted selv, og så giver han mig mod på verden. Vi kan klare hele verden sammen os to” (Bilag 6)

Det giver B mulighed for at tage til lægen eller udføre andre nødvendige aktiviteter uden at være afhængig af andres tidsplaner. Hunden giver B en følelse af styrke og tryghed, som gør dem i stand til at navigere mere selvstændigt i verden.

Samlet set oplever begge informanter, at servicehunden er en nøglefaktor for at kunne leve et mere normalt og selvstændigt liv. Hunden hjælper dem med at bryde afhængigheden af andre mennesker og giver dem frihed til at tage egne beslutninger og handle selvstændigt i både små og store aspekter af hverdagen.

Aktivitetsbalance:

Både Informant A og Informant B beskriver, hvordan deres aktivitetsbalance forbedres ved hjælp af deres psykiatriske servicehund. Servicehunden hjælper dem med at udføre daglige aktiviteter og overkomme barrierer, såsom at komme ud ad døren, og ud i samfundet, hvilket ellers kan være svært.

For Informant A betyder hjælpemidlet, at hun er i stand til at deltage i dagligdags aktiviteter og sociale arrangementer, hvilket giver vedkommende en mere struktureret og almindelig hverdag. Samtidig er det afgørende for hendes velbefindende at tage hjælpemidlet med, da det gør det muligt for hende at deltage i sociale og familiære traditioner uden at føle sig begrænset.

For Informant B giver hjælpemidlet tryghed i både private og professionelle sammenhænge. Det hjælper dem med at overkomme mentale og fysiske barrierer, især på svære dage, hvor det at komme udenfor ellers kunne være en udfordring.

”Det er noget han hjælper rigtig meget med i vinterperioden når jeg er dårlig til at komme ud. Han skal jo ud og luftes, og det er jo lige meget hvordan vejret det er. Så der hjælper han mig jo med at få åbnet døren og komme ud og møder verden, også på en dag hvor jeg er trist og har det svært” (Bilag 6)

Hjælpe midlet bryder negative spiraler, hvilket gør, at de kan opretholde et højere aktivitetsniveau og oplever, at de kan klare mere, både fysisk og mentalt, end tidligere.

Samlet set viser begge informanternes udsagn, at hjælpe midlet ikke kun forbedrer deres aktivitetsbalance, men også bidrager til øget selvstændighed, livskvalitet og deltagelse i sociale og professionelle kontekster.

Livskvalitet:

Servicehunden bidrager væsentligt til begge informanternes livskvalitet ved at skabe både praktiske og sociale forbedringer i deres hverdag.

For Informant A handler livskvaliteten i høj grad om friheden og muligheden for at leve et selvstændigt liv. Hunden gør det muligt for A at deltage i sociale aktiviteter, som f.eks. at gå på dates, og den er afgørende for at kunne håndtere livet generelt. Uden hunden ville A føle sig frataget en essentiel frihed, som ville være svært at leve uden.

"Ikke at kunne noget selv overhovedet, og få taget den frihed fra mig det ville jeg slet ikke kunne håndtere" (Bilag 5)

For Informant B skaber hunden både ro og uafhængighed, samtidig med at den åbner op for sociale fællesskaber, som B ikke tidligere har haft.

"Så er han en god isbryder overfor mennesker. Både når han er på arbejde og ikke på arbejde. Det der med at man altid har noget at snakke om. Det der fællesskab man får det har jeg jo aldrig haft andre steder." (Bilag 6)

Hunden fungerer som en isbryder og skaber nye sociale muligheder gennem et "hundefællesskab." Derudover forbedrer hunden B's fysiske og mentale energi ved at motivere til mere bevægelse og aktivitet. For B er hunden en nødvendighed for at kunne opretholde en så normal og tilfredsstillende tilværelse som muligt.

Samlet set oplever begge informanter, at servicehunden ikke kun forbedrer deres praktiske evner, men også skaber tryghed, sociale forbindelser og en større følelse af glæde og mening i hverdagen. Dette gør hunden uundværlig for deres livskvalitet og trivsel.

Hunden hjælper:

Servicehunden yder afgørende hjælp til både Informant A og B, især ved at støtte dem i håndteringen af deres mentale helbred og i at navigere i hverdagens udfordringer. Hunden fungerer som en både fysisk og psykisk støtte, der skaber ro, hjælper med at fokusere og forebygger overvældelse.

For Informant A hjælper hunden med at håndtere angst og sensorisk overbelastning.

"Ja og så hjælper han mig til at holde fokus, fordi min fokus det flyver rundt for så er der lyde og så er der lugte og min hjerne kan ligesom ikke sortere i hvad der er vigtig information. Så den kaster bare alting i hovedet på mig og siger "jeg ved det ikke, held og lykke". Så kan min servicehund ligesom holde fokus, i stedet for at jeg fortsætter med at blive bombarderet med indtryk, så kan han hjælpe med at holde det lidt nede." (Bilag 5)

Hunden støtter ved at skabe ro gennem tryghedsøvelser og ved at identificere faresignaler, som A ikke selv er opmærksom på, f.eks. under et angstanfald. Hunden hjælper også med at reducere distraktioner fra sanseindtryk og forbedrer dermed A's evne til at deltage i sociale og praktiske aktiviteter. A beskriver, hvordan hunden gør det muligt at klare udfordringer og holde fokus i overvældende situationer, hvor det ellers ville være svært at fungere.

For Informant B fungerer hunden som en beskytter og en pause-facilitator. Den kan aflæse stressniveauer og signalere behov for pauser, hvilket hjælper B med at regulere og forebygge sammenbrud. Hunden skaber også en tryk "boble," f.eks. i stressende omgivelser som indkøbscentre, og støtter B gennem fysisk nærhed og rutiner som gåture under sociale arrangementer. Disse strategier hjælper B med at bevare roen og genfinde balancen.

Begge informanter understreger, at selvom almindelige hunde kan yde trøst og støtte, tilbyder servicehunden en specialiseret hjælp, der rækker ud over det normale og gør det muligt for dem at træde uden for deres komfortzone.

"Og så kan man selvfølgelig sige at det kunne en hund som ikke er servicehund også gøre, men den ville ikke kunne hive mig op i brugsen og hente den liter mælk den dag jeg har det skidt, eller tage med mig til lægen og det er det der er vigtigt at huske. At selvom nogle af de opgaver som min servicehund udfører kan udføres af en alm hund f.eks. ved at sidde ved mig osv. så har jeg brug for at have en servicehund, for jeg har også brug for at han tager med mig i teatret eller ud at handle." (bilag 6)

Samlet set fremhæves hundens evne til at skabe både ro og mod som centrale elementer i at håndtere hverdagens udfordringer og leve et mere aktivt og meningsfuldt liv.

Hverdagsaktiviteter:

Servicehunden spiller en central rolle i at støtte både Informant A og B i at gennemføre hverdagsaktiviteter, som ellers ville være udfordrende. Hunden fungerer som en motivationsfaktor, en praktisk støtte og en hjælp til at håndtere sensoriske og mentale udfordringer.

For Informant A giver hunden både struktur og motivation i dagligdagen, især under vinterdepressioner, hvor det at skulle tage sig af hundens behov tvinger A til at stå op og komme ud. Hunden hjælper også med at reducere overvældelse i offentlige rum som butikker. Dette ved at hjælpe A med at holde fokus i stedet for at blive bombarderet med sanseindtryk. Hunden gør det muligt for A at udføre essentielle opgaver som indkøb og pakkehentning, hvilket ellers ville være vanskeligt at håndtere alene.

For Informant B motiverer hunden til at komme ud af huset, især i perioder med lav energi og vintertræthed. Den bidrager til at etablere rutiner, såsom faste gåture, og muliggør praktiske opgaver som at handle ind i større butikker.

Begge informanter fremhæver, at hunden ikke blot hjælper dem med at udføre aktiviteter, men også skaber en ramme for en mere stabil og aktiv hverdag. Hunden bliver således en uundværlig del af deres daglige liv og trivsel.

Samfundets inkludering af servicehund:

Både Informant A og B oplever, at samfundet generelt er mere inkluderende og forstående over for servicehunde, men der er stadig udfordringer forbundet med at have en servicehund i offentligheden.

Positive oplevelser:

- Begge informanter bemærker en stigende forståelse og accept af servicehunde som hjælpemidler, også ud over de traditionelle førerhunde.
- Informant B observerer, at forældre og børn bliver mere opmærksomme på ikke at aflede en servicehund, hvilket er et tegn på øget oplysning og viden i samfundet.
- Initiativer som at bære et servicehunde-kort og deltage i oplysende aktiviteter, f.eks. foredrag og opslag i lokalsamfundet, har bidraget til en bedre forståelse af hundenes funktion.

Negative oplevelser:

- Informant A fremhæver udfordringer med manglende viden fra personale i butik/indkøbscenter, hvor misforståelser omkring tilladelse til at have en servicehund med har ført til ubehagelige episoder og angstanfald.
- Begge informanter oplever, at folk ofte vil røre eller tale til hundene, selv når de er på arbejde, hvilket kan forstyrre deres funktion som hjælpemidler.
- Der er en tendens til, at hundens tilstedeværelse overskygger dens funktion som hjælpemiddel.

Ønsker og forbedringer:

- Informant A ønsker en større oplysning til både medarbejdere og samfundet omkring servicehunde, for at undgå misforståelser og skabe tryghed ved at færdes med hunden. Kortet fra servicehundeforeningen nævnes som et effektivt værktøj i denne sammenhæng.
- Informant B efterspørger en anerkendelse af servicehunde som hjælpemidler fra kommunen og systemet, så det bliver lettere at få økonomisk støtte til træning og vedligeholdelse af hunden.

Konklusion:

Selvom der er tegn på større accept og forståelse, er der stadig behov for mere oplysning og anerkendelse af servicehunde som essentielle hjælpemidler. En forbedring af kommunale retningslinjer, oplysning til offentligheden og træning af personale i butikker og andre offentlige steder vil kunne fremme en mere inkluderende og forstående tilgang.

Livet før Servicehund: En Kontrastfyldt Udvikling

Informant A:

Mental tilstand og dagligdag:

Informant A beskriver livet før servicehunden som præget af isolation, tristhed og en manglende følelse af selvstændighed. Der var en overvældende afhængighed af andre mennesker for at klare dagligdags opgaver, hvilket forværrede følelsen af utilstrækkelighed.

Manglende støtte og anerkendelse:

En lang kamp med kommunen for at få tildelt en servicehund var en central frustration. Beskeder som *"det er jo ikke fordi, du mangler en arm"* (Bilag 5) blev oplevet som manglende anerkendelse af de psykiske udfordringer. Denne mangel på anerkendelse forstærkede følelsen af ikke at blive taget seriøst og bidrog til en forværret psykisk tilstand.

Eksistentielle tanker:

Informant A nævner, at før servicehunden var livet så overvældende, at der var perioder med manglende livslyst.

"Jeg var meget tæt på ikke at have lyst til at være i live længere. Jeg havde det simpelthen så dårligt, og jeg blev ikke taget seriøst" (Bilag 5)

Frygten for fremtiden uden servicehunden er stadig en kilde til bekymring, da hundens støtte anses som en essentiel del af at kunne klare sig selv.

Informant B:

Hverdagsudfordringer:

Livet før servicehunden beskrives som fastlåst og præget af overvældende stress. Det krævede stor planlægning og støtte fra andre at komme til lægeaftaler, psykiatrien eller på arbejde.

"Fastlåst, jeg havde simpelthen så meget kalenderymnastik på at komme afsted, hvor jeg havde brug for støtte til f.eks. læge eller tandlæge, eller møde i psykiatrien. Jeg havde også flere sygedage fra arbejde, fordi jeg havde flere dage hvor jeg var nødt til at blive hjemme fordi jeg ikke kunne overskue at komme ud ad døren og på arbejdet, fordi jeg var helt drænet." (Bilag 6)

Dage med lav energi og udmattelse førte til øget fravær fra arbejdet og manglende overskud til betydningsfulde aktiviteter.

Konsekvenser af behandlingsforløb

Informant B har gennemgået EST-behandling (elektrochokterapi) (36), der har haft alvorlige bivirkninger, herunder hukommelsestab og mentale udfordringer. Disse konsekvenser gjorde hverdagen endnu mere uoverskuelig.

Fællesnævner:

Afhængighed af andre: Begge informanter oplevede en stærk afhængighed af andre mennesker for at klare daglige gøremål.

Mangel på anerkendelse: Begge beskriver et system, der ikke forstod eller anerkendte deres behov for en servicehund som et nødvendigt hjælpemiddel.

Psykisk belastning: Livet før servicehunden var præget af psykisk pres, som for Informant A resulterede i eksistentielle overvejelser og for Informant B i alvorlige behandlingsforløb.

Konklusion:

For både Informant A og B var livet før servicehunden præget af isolation, stress og manglende selvstændighed. Disse udfordringer blev forstærket af en mangel på systematisk støtte og forståelse for deres behov. Servicehunden repræsenterer for dem en afgørende livsforanderende faktor, der har skabt mulighed for større frihed og uafhængighed.

6.0 Diskussion

Denne opgave er præget af et gennemgående positivt indtryk af den psykiatriske servicehund som hjælpemiddel. Dette indtryk er baseret på projektets inddragede forskningsartikler, informanternes og den medvirkende eksperts oplevelser og udtalelser, samt egen erfaring med hjælpemidlet. Der vil kunne rejses spørgsmål om f.eks. krav om røg-og dyrefrit arbejdsmiljø, allergi situationer. Diskussioner om krav på medbringelse af psykiatriske servicehunde steder hvor der f.eks. skal tages fødevarer eller sikkerhedsmæssige hensyn til både brugeren, hunden og andre. Men dette er ikke opgavens omdrejningspunkt.

Hunden som individ – hvorfor bruge dem som hjælpemiddel:

Psykiatriske servicehunde er, før alt andet, hunde, og de bærer med sig de grundlæggende egenskaber, der definerer deres art (37). Disse egenskaber skaber fundamentet for deres arbejde som servicehunde og giver dem unikke fordele i forhold til at understøtte mennesker med psykiske lidelser.

Psykiatriske servicehunde er trænet til at støtte personer med psykiske lidelser. Deres sociale natur gør dem i stand til at aflæse menneskers kropssprog og stemninger, hvilket kan bidrage til at reagere på følelsesmæssige signaler (37). Derudover viser hunde en stærk loyalitet og evne til at samarbejde, som er afgørende i deres træning og arbejde som servicehunde (37).

Deres behov for daglig pleje og motion bidrager samtidig til at skabe struktur og rutiner for deres ejere som også fremhæves i resultatafsnittet, hvilket kan understøtte stabilitet i hverdagen. Deres primære kommunikation gennem nonverbale signaler giver mulighed for interaktion, som ikke kræver verbal kommunikation, hvilket kan være fordelagtigt for mennesker med udfordringer i dette område (37).

Man kan ud fra overstående argumentere for at de psykiatriske servicehundes værdi som hjælpemiddel udspringer af en kombination af deres naturlige egenskaber og deres specialiserede træning, som tilpasses de individuelle behov hos personen, de støtter.

Psykiatrisk bosted eller servicehund?

Med udgangspunkt i resultatafsnittets udtalelse fra informant A

*”De havde skrevet under på at jeg kunne komme på bosted, som kostede dem 20.000 kroner om måneden. Altså jeg bliver jo dyrere for dem hvis ikke jeg har en servicehund”
(Bilag 5)*

er det væsentligt at se på, hvordan en psykiatrisk servicehund som hjælpemiddel, kan spille en afgørende rolle i at fremme borgerens mulighed for at bo selvstændigt, som det af informant A fremhæves ovenfor. Ved at integrere en psykiatrisk servicehund i borgerens livsstil kan der tilføjes en støttefunktion, der ikke alene kompenserer for nogle af borgerens psykiske udfordringer, men som også kan skabe struktur og emotionel stabilitet.

Når borgeren oplever øget selvstændighed og tryghed gennem brugen af en psykiatrisk servicehund, mindskes behovet for ekstern hjælp, som det bl.a. ses hos projektets to informanter i form af mindre behov for brug af mestringsvejleder (*se resultatafsnit*). Dermed bliver servicehunden ikke kun et hjælpemiddel, men også en katalysator for et mere selvstændigt og værdigt liv. Ifølge tal fra en rapport fra sundhedsministeriet (*marts 2023*) viser beregninger lavet over 16 forskellige kommuner i Danmark, at gennemsnitsprisen for at have en borger boende på psykiatrisk bosted er 780.000 årligt (38). En psykiatrisk servicehund er altså ikke alene med til at støtte brugeren til et mere selvstændigt liv, men kan også udgøre en væsentlig besparelse for kommunerne, som alternativ til en bolig på et bosted i nogle tilfælde. Kommunerne kan i nogle tilfælde vælge at bevilge udgifterne til en servicehund frem for en bolig på bosted. Prisen på en bevilget psykiatrisk servicehund ligger på 97.000 DKK med forbehold for mindre prisændringer (39).

Også den medvirkende ekspert Trine Bergmann udtaler i projektets ekspertinterview hvordan en psykiatrisk servicehund, kan hjælpe brugeren til at opbygge en tro på at de kan klare både hverdagens udfordringer men også nye udfordringer og oplevelser med støtte fra den psykiatriske servicehund.

”Fordi man hele tiden finder ud af ”Jamen, jeg kan godt alligevel”, og så bare gør det. Fordi at man får mere og mere, altså man stoler mere og mere på at alle de ting man oplever med sin hund er noget som man kan bruge i alle sammenhænge. Altså så at i de trygge sammenhænge eller i de trygge situationer kan man sige ”okay jeg ved at jeg kan tage ud at handle, men så kan jeg jo også noget andet, fordi jeg ved at min hund er der for mig, og jeg ved at den gør det rigtige for mig når det er at jeg har brug for det”. (se bilag 3)

Ud fra citatet kan det udledes at Trine Bergman oplever hos de brugere hun hjælper, at udfordringer såsom at bo selvstændigt, handle ind alene, tage til lægen og måske starte på uddannelse, job eller noget helt tredje med støtte fra deres hund, kan virke mere overskueligt og muligt for brugeren. Dette fordi de finder ud af, at hunden er der til at støtte dem i de udfordringer og svære situationer de kan komme til at befinde sig i.

Et levende hjælpemiddel.

En psykiatrisk servicehund adskiller sig fra andre hjælpemidler ved at være et levende væsen, der bringer sin egen personlighed, følelser og evne til at danne relationer med sin ejer. Hunden bliver ikke kun et redskab, men også en ledsager, der giver støtte, glæde og forståelse i hverdagen. Hver hund har sin egen unikke karakter, som kan være tilpasset ejerens behov. F.eks. en rolig hund til en person med angst eller en mere energisk hund til en person med depression. Denne dynamik åbner op for overvejelser om, hvordan hundens karaktertræk påvirker relationen og den støtte, den kan give, men også hvordan den potentielt kan skabe udfordringer, hvis personligheden ikke matcher ejerens behov.

En af de store udfordringer ved levende hjælpemidler som psykiatriske servicehunde er deres begrænsede levetid da hunde gennemsnitligt lever mellem 10 og 15 år (40). Dette åbner for diskussionen om, hvordan man kan planlægge overgangen til en ny servicehund, eller hvilke alternative løsninger der kunne være nødvendige i en sådan situation.

Foreningen for servicehundebrugeres rettigheder (FSBR) har givet deres svar på hvilke overvejelser der følger med at miste eller pensionere sin servicehund (41).

Forberedelsen på at skulle undvære sin servicehund og enten skulle klare sig uden, eller have en ny servicehund, er ifølge FSBR en omvæltning for brugeren og en tilvænnning der tager tid.

Denne overgang kan føre til en række praktiske og psykologiske udfordringer, som det er vigtigt at reflektere over i forhold til, hvordan ejeren bedst kan forberedes og støttes (41).

Diskussion af metode

Projektet er forankret i en hermeneutisk tilgang, hvor forforståelsen anerkendes som en central del af forståelsesprocessen. En hermeneutisk metode indebærer både fordele og udfordringer: Den personlige forforståelse er uundgåelig, men det er vigtigt, at den ikke dominerer analysen eller påvirker den uhensigtsmæssigt. I projektet gives der plads til, at forforståelsen kan bidrage til dybere indsigt, men der arbejdes også målrettet med at sikre, at den ikke skaber skævvridning i fortolkningen af data.

Styrker ved brug af den hermeneutiske metode

Den hermeneutiske metode tilbyder en række styrker, der gør den særlig værdifuld i kvalitative forskningsprojekter med fokus på menneskelige oplevelser og handlinger. Metoden anerkender, at forskeren altid bringer en forforståelse ind i arbejdet, som kan berige analysen og skabe en dybere indsigt i materialet (29)

En central styrke ved hermeneutikken er brugen af den hermeneutiske spiral (29) (*se figur 1*), hvor forståelsen løbende udvikles gennem en vekselvirkning mellem helhed og nye perspektiver. Dette iterative arbejde skaber præcise og nuancerede tolkninger, der hele tiden kan justeres. Metodens fokus på meningsskabelse gør den særligt velegnet til at udforske komplekse og praksisnære problemstillinger, hvor menneskers oplevelser og handlinger er i centrum.

Hermeneutikkens fleksible og åbne tilgang tillader forskeren at lade nye perspektiver påvirke processen, hvilket fremmer en dynamisk forståelse frem for at følge fastlåste hypoteser. Den humanistiske dimension understreger desuden vigtigheden af subjektive oplevelser og personlige fortolkninger, hvilket gør metoden anvendelig i projekter, der kræver en dybdegående forståelse af komplekse fænomener (29).

I praksisnære studier, som eksempelvis projekter inden for ergoterapi, er den hermeneutiske metode særligt relevant. Metoden understøtter en forståelse af menneskers handlinger, udfordringer og behov og bidrager til at finde løsninger, der bedst muligt støtter og hjælper dem. Hermeneutikkens fokus på at fortolke og forstå menneskelige erfaringer gør den dermed til en værdifuld tilgang i professionsrettede studier og projekter (29) som dette projekt.

Svagheder ved den anvendte hermeneutiske metode

Den hermeneutiske metode har flere svagheder, der kræver opmærksomhed. En væsentlig udfordring er metodens fokus på subjektivitet og forskerens forforståelse, som kan føre til bias og påvirke validiteten (29). Min egen erfaring som indehaver af en psykiatrisk servicehund bidrager til forforståelsen, men kræver opmærksomhed for at undgå, at personlige oplevelser dominerer analysen.

Metoden har også begrænset generaliserbarhed, da den fokuserer på specifikke og kontekstafhængige resultater. Den iterative proces mellem del og helhed er tidskrævende og udfordrende i stramme tidsrammer som man kan argumentere for at et bachelorprojekt med en tidsramme på 3 måneder er. Desuden kan integrationen af objektive data være vanskelig, og kvaliteten af forskningen afhænger af forskerens evne til refleksion og kritisk selvanalyse (29). Noget som kan være udfordrende som professionsbachelor studerende, da ens erfaring med akademisk opgaveskrivning og forskningsprojekter er begrænsede til et niveau, der er påvirket af at uddannelsen også er meget praksisorienteret.

Hermeneutikkens verificerbarhed er begrænset, hvilket gør det vanskeligt at gentage undersøgelser og opnå samme resultater. Der er også risiko for overfortolkning af materialet, hvorfor det er vigtigt at sikre korrekt forståelse gennem dialog med informanter. Metodens manglende faste retningslinjer kan skabe usikkerhed, og mangelfuldt empirisk materiale kan føre til overfladiske konklusioner.

På trods af disse udfordringer giver hermeneutikken en værdifuld indsigt i menneskelige oplevelser, hvis dens svagheder håndteres bevidst (29).

Hermeneutikken i mit projekt – det rigtige valg?

Hermeneutikken er i mit projekt det rigtige valg af metode til projektet, da jeg har en stor forforståelse på området, som påvirker min tilgang til projektet og som kan bruges aktivt sammen med en deduktiv tilgang som tester teori af om emnet. Overvejelser omkring, om projektet blev for personligt og min forforståelse og egne erfaringer ville komme til at fylde for meget og blive en udfordring i projektet, har været en overvejelse før projektets start. Igennem projektet har det været en udfordring at skulle forholde sig så objektivt som muligt og ikke lade min egen forforståelse fylde for meget.

Metode i databearbejdning:

Fordelene ved at bruge Kvale og Brinkmanns teori om kodning med fokus på mening er bl.a.

bevaring af kontekst da kodningen forholder sig til deltagernes oplevelser og sprogbrug, hvilket sikrer en mere nuanceret forståelse af data (30). Herudover har metoden en fleksibilitet som kan tilpasses forskellige typer kvalitative data og er velegnet til at analysere komplekse sociale og psykologiske fænomener (30).

Refleksioner ifht pilotinterview

I forbindelse med mit pilotinterview har jeg talt med en informant, som opfylder projektets inklusionskriterier på nær det geografiske krav. Pilotinterviewet er lavet ud fra den vedlagte interviewguide (*bilag 1*) Min informant fik ikke sagt så meget, og svarede kort på de stillede spørgsmål, og opfølgende spørgsmål. Mine overvejelser har været på, at det at skulle tale om meget personlige erfaringer over et videoopkald, kan hæmme den åbenhed og tryghed som kan skabes i det fysiske rum. Jeg tænker derfor at det at interviewet er lavet digitalt, kan have hæmmet åbenhed og deling af erfaring.

Oplevelsen var også at det var sværere at bruge kropssprog til at virke åben og imødekommende i dialogen med informanten når det foregik på et videoopkald.

7.0 Konklusion

Det kan ud fra projektets samlede og behandlede data, konkluderes at psykiatriske servicehunde viser sig at være et essentielt hjælpemiddel for mennesker med psykiske funktionsnedsættelser, som det fremgår i projektet af både informanternes oplevelser og relevante forskningsresultater. Disse hunde bidrager på flere niveauer til at forbedre brugernes dagligdag og trivsel. Servicehunden skaber mulighed for selvstændighed, idet den gør det muligt for brugeren at udføre daglige aktiviteter, som ellers ville være vanskelige eller umulige. For eksempel fremhæver både Informant A og B, hvordan hunden bidrager til at bryde afhængighed af andre mennesker og understøtter dem i at navigere selvstændigt i hverdagen. Dette sker både gennem direkte praktisk støtte og ved at skabe en tryghed, der gør det muligt at deltage i sociale og professionelle sammenhænge. Servicehunden skaber en mere struktureret hverdag og bidrager til en bedre aktivitetsbalance hos den enkelte bruger. Gennem servicehundens tilstedeværelse og rutiner motiveres brugeren til at opretholde et aktivt liv, hvilket reducerer følelsen af isolation og inaktivitet. Livskvaliteten øges markant, da servicehunden ikke blot fungerer som et hjælpemiddel, men også som ven, en konstant støtte og en social brobygger, der åbner op for fællesskaber og socialt samvær med andre.

En af de mest centrale funktioner ved psykiatriske servicehunde er deres evne til at give mental og følelsesmæssig støtte. Deres træning gør dem i stand til at aflæse og reagere på brugerens stressniveau, angst eller behov for pauser. Dette hjælper brugeren med at regulere sig selv, undgå overbelastning og opretholde en mere stabil psyke. Som tidligere nævnt er det i følge ekspert Trine Bergmann, hos de brugere hun hjælper, at hun oplever at indlæggelser af brugerne enten helt forsvinder eller at indlæggelsesperioden bliver kortere.

Selvom samfundet generelt er blevet mere inkluderende overfor servicehunde, oplever projektets informanter stadig udfordringer med manglende viden og forståelse i det offentlige rum (*se resultat afsnit*). Der er behov for yderligere oplysning og accept, både fra offentlige institutioner og fra private aktører, for at reducere de barrierer, der kan opstå for servicehundebrugere.

Resultaterne peger på, at psykiatriske servicehunde i nogle tilfælde kan fungere som et alternativ til mere institutionelle løsninger, såsom psykiatriske bosteder. Hunden tilbyder en unik kombination af praktisk støtte, emotionel stabilitet og struktur, som kan være med til at fremme en mere selvstændig tilværelse.

Samlet set konkluderes det, at psykiatriske servicehunde er et hjælpemiddel der bidrager til øget selvstændighed, aktivitetsbalance, livskvalitet og mental trivsel hos projektets informanter. De udgør en støtte, der giver informanterne mulighed for at opnå et mere selvstændigt, meningsfuldt og inkluderende liv i samfundet. For at realisere dette potentiale er det vigtigt at styrke oplysning, anerkendelse og tilgængelighed for psykiatriske servicehunde som hjælpemiddel i både det offentlige og private rum.

8.0 Perspektivering

Projektet kan bruges til at formidle viden om, hvordan en psykiatrisk servicehund kan forbedre livskvaliteten for brugere med psykiatriske funktionsnedsættelser. Det kan demonstrere, hvordan en servicehund kan fungere som et effektivt hjælpemiddel og i visse tilfælde reducere f.eks. behovet for støtte fra mestringsvejleder eller bostøtte for borgere, der vurderes egnede til at drage nytte af en sådan løsning som det også ses hos projekts informanter.

Foreningen Trinitas, som træner og certificere psykiatriske servicehunde, anmoder om at få projektet til markedsføring på deres hjemmeside. Projektet skal bidrage til information omkring

psykiatriske servicehunde som hjælpemiddel og hvilken forskel en psykiatrisk servicehund kan gøre for dens bruger.

Ekspert Trine Bergmann påpeger i projektets ekspertinterview, at det kan være relevant at diskutere i regeringen, om psykiatriske servicehunde fremover bør betragtes som et behandlingsrettet tilbud frem for et hjælpemiddel.

”Jeg ville jo rigtig gerne have at servicehunde bliver et beskæftigelsesrettet tilbud fremfor et hjælpemiddel. Fordi hjælpemidlet det er i sidste instans. Det er når alt er afprøvet, alle behandlingsmuligheder skal være udtømte ifht et hjælpemiddel. For når man siger at alle behandlingsmuligheder skal være udtømte, så er alle ressourcer jo også udtømte. Så på det tidspunkt der er det lidt svært at lave et quick fix og sige ”Så nu får de lige en servicehund og så er den her borger bare fuldstændig ude igen”. Så hvis vi får det ind som et beskæftigelsesrettet tilbud, så er det jo allerede i jobcenter regi hvor folk kommer ind første gang i systemet. Hvis vi så allerede der kan få hjælpen ind og sige her kan vi rent faktisk gøre en forskel. Her kan vi bibeholde folk. Jeg har jo mange unge under 25 år som får førtidspensioner. Det ligner jo ikke noget, det er jo en falliterklæring af vores samfund.” (Bilag 3)

På nuværende tidspunkt kan en psykiatrisk servicehund kun bevilges, når alle andre behandlingsmuligheder er blevet afprøvet uden succes (42).

Ifølge ekspert Trine Bergmann kunne psykiatriske servicehunde som et behandlingsrettet tilbud sikre, at borgere får adgang til hjælp allerede ved første kontakt med jobcentret. Det ville samtidig kunne forhindre, at en psykiatrisk servicehund først bevilges, når borgerens tilstand er så alvorlig, at hverken indlæggelser, medicin eller andre behandlinger har effekt.

Ved at man tildelte psykiatriske servicehunde tidligere, inden en forværring af funktionsniveauet, kunne der forhåbentlig skabes bedre muligheder for den enkelte borger til at opretholde en højere livskvalitet og funktionsevne.

Økonomiske bekostninger ved at have en psykiatrisk servicehund som hjælpemiddel

Med udgangspunkt i Aarhus Kommunes krav til borgeren i ansøgelsesprocessen om en psykiatrisk servicehund, kræves det at borgeren som minimum har 1000 DKK til rådighed om måneden til afholdelse af udgifter til servicehunden (42). Man kan derfor argumentere for at der kan ske en ulighed imellem hvilke borgere som har mulighed for at få en servicehund bevilget, og at økonomi kan blive en betydelig faktor i ansøgelsesprocessen og blive afgørende for et eventuelt afslag.

Inklusion af psykiatriske servicehunde i det offentlige rum – forslag til forbedringer

Psykiatriske servicehunde er levende væsener som andre mennesker kan have allergi overfor eller, eller være bange for. I henhold til Dansk allergicenter er hundeallergi relativt almindelig i Danmark (43) Ca. 4-7% af befolkningen tester positiv i en priktest for hundeallergi. Med et befolkningstal på ca. 5,8 mio. svarer dette til at mellem 232.000 til 406.000 mennesker i Danmark kan have hundeallergi (43).

I en samfundsmæssig kontekst omhandlende medbringelse af servicehund i det offentlige rum, er det relevant at tage hensyn til de udfordringer den psykiatriske servicehund og dens bruger møder når de færdes ude blandt andre mennesker i samfundet. Et forbedringstiltag kan eksempelvis være at lave et symbol for servicehunde/førerhunde, som skal angives på hjemmesider, til arrangementer og indgange til spisesteder samt butikker. På denne måde øges gennemsigtigheden for mennesker med psykiatriske servicehunde, og deres mulighed for at medbringe deres servicehund. Men bevidst om hensynet til, at mennesker med allergi kan være til stede i lokalet. De får derved mulighed for enten at fravælge et bestemt sted, eller have mulighed for at indtage allergimedicin rettidigt. Ønskeligt kan et sådant tiltag skabe gennemsigthed for både mennesker med allergi og brugerne af de psykiatriske servicehunde, i det offentlige og private rum.

I Danmark er der på nuværende tidspunkt (Januar 2025) ingen samlet specifik lovgivning, der regulerer adgangen for psykiatriske servicehunde til offentlige bygninger (2) . Adgangen for servicehunde, herunder psykiatriske servicehunde, afhænger derfor af de enkelte institutioners eller bygningers interne regler og politikker. Det er vigtigt at tilføje at selvom servicehunde generelt er trænet til at assistere personer med funktionsnedsættelser, kan forskellige offentlige steder have deres egne retningslinjer for adgang. F.eks. tillader nogle fødevarerbutikker servicehunde, mens andre kræver forudgående tilladelse eller dokumentation f.eks. i form af Id-kort eller skriftlig tilladelse.

Det anbefales derfor altid at kontakte den pågældende offentlige institution eller bygning på forhånd for at få klarhed over deres politik vedrørende servicehunde. Dette sikrer, at der kan tages de nødvendige hensyn til både brugeren af den psykiatriske servicehund og de andre personer i bygningen (44). Den manglende lovgivning er der kommet fokus på, og regeringen har udformet følgende nye lovforslag (20), som der skal tages stilling til i løbet af 2025.

Referencer og litteraturliste

1. Bedre Psykiatri [Internet]. [henvist 21. oktober 2024]. Det koster psykisk sygdom. Tilgængelig hos: <https://bedrepsykiatri.dk/viden/det-koster-psykisk-sygdom/>
2. Folketinget. Forslag til folketingsbeslutning om at tydeliggøre og samle reglerne om servicehunde i én lov [Internet]. 2023/1 BSF 53 nov 15, 2023. Tilgængelig hos: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/20231BB00053>
3. Wæhrenns EE. Kap 1: ADL-Begrebet. I: Wæhrenns EE, redaktør. Almindelig daglig levevis - ADL. 1. udgave. Kbh.: Munksgaard; 2015. s. s. 13-19. (Ergo/Munksgaard).
4. Sundhedsstyrelsen. Ny hjemmeside samler viden inspiration og erfaringer med afstigmatisering af psykisk lidelse [Internet]. 2023 [henvist 24. september 2024]. Tilgængelig hos: <http://www.sst.dk/da/nyheder/2023/Ny-hjemmeside-samler-viden-inspiration-og-erfaringer-med-afstigmatisering-af-psykisk-lidelse>
5. Morville AL, Larsen AE. Occupathional justice - at fremme retten til aktiviteter. I: Nordisk aktivitetsvidenskab. 1. udgave. Kbh: Munksgaard; 2017. s. 193–211. (Ergo/Munksgaard).
6. Townsend E, Polatajko HJ. Menneskelig aktivitet II: en ergoterapeutisk vision om sundhed, trivsel og retfærdighed muliggjort gennem betydningsfulde aktiviteter. 1. udgave. Kbh: Munksgaard Danmark; 2008.
7. Danske Love [Internet]. [henvist 19. november 2024]. Serviceloven § 112. Tilgængelig hos: <https://danskelove.dk/serviceloven/112>
8. Social-og boligministeriet. Ankestyrelsens principafgørelse 49-18 om hjælpemiddel - varigt nedsat psykisk funktionsevne - væsentlighed - servicehund. KEN nr. 9784 [Internet]. 2018 [henvist 2. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://www.retsinformation.dk/api/pdf/203060>
9. Trinitas. Psykiatrisk servicehund [Internet]. [henvist 19. november 2024]. Tilgængelig hos: <https://trinitas-st.dk/psykiatrisk-servicehund/>
10. Rosenberg NGK. Angsttilstande. I: Psykiatri. 2. udgave. Kbh: Munksgaard; 2016. s. s. 85-96. (Ergo/fys Munksgaard).
11. Cleveland Clinic [Internet]. [henvist 29. december 2024]. Cortisol: What It Is, Function, Symptoms & Levels. Tilgængelig hos: <https://my.clevelandclinic.org/health/articles/22187-cortisol>
12. Bertelsen A. Psykiatriens grundbegreber. I: Psykiatriens grundbegreber. 2. udgave. Kbh: Munksgaard; 2016. s. s. 27-34. (Ergo/fys Munksgaard).
13. Hofmann B. Hundens fysiologiske egenskaber | Læs mere her [Internet]. Danske Terapihunde. 2022 [henvist 1. oktober 2024]. Tilgængelig hos: <https://dansketerapihunde.dk/fysiske-og-mentale-egenskaber-hunden-har-paa-os-mennesker/>

14. Kivlen C, Winston K, Mills D, DiZazzo-Miller R, Davenport R, Binfet JT. Canine-Assisted Intervention Effects on the Well-Being of Health Science Graduate Students: A Randomized Controlled Trial. *AM J OCCUP THER*. 11. december 2022;76(6):1–8.
15. Forskningsprojekt 2010-2013 [Internet]. [henvist 24. september 2024]. Tilgængelig hos: <https://besogshunde.dk/viden-og-materialer/forskning/forskningsprojekt-2010-2013>
16. En hund efter at hjælpe [Internet]. [henvist 23. september 2024]. Tilgængelig hos: <https://www.rigshospitalet.dk/presse-og-nyt/nyheder/nyheder/Sider/2024/September/en-hund-efter-at-hjaelpe.aspx>
17. Ergoterapeutforeningen. Professionsgrundlag for ergoterapi [Internet]. 2008 [henvist 2. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://oldsite.etf.dk/ergoterapi-og-politik/professionsgrundlag>
18. McLaughlin K, Hamilton AL. Exploring the influence of service dogs on participation in daily occupations by veterans with PTSD: A pilot study. *AUST OCCUP THER J*. oktober 2019;66(5):648–55.
19. Stokkebæk A. Psykologi. 2. udgave / redaktion: Jens Bydam, Dennis Lind, An-Magritt Erdal. Kbh: Nyt Nordisk Forlag; 2007. (Lærebog for sygeplejestuderende).
20. Folketinget. B 53 - 2023-24 (1. behandling): Forslag til folketingsbeslutning om at tydeliggøre og samle reglerne om servicehunde i én lov. / Folketinget [Internet]. [henvist 30. december 2024]. Tilgængelig hos: <https://www.ft.dk/samling/20231/beslutningsforslag/B53/BEH1-47/forhandling.htm>
21. Townsend E, Polatajko HJ. Ordliste. I: Menneskelig aktivitet II: en ergoterapeutisk vision om sundhed, trivsel og retfærdighed muliggjort gennem betydningsfulde aktiviteter. 1. udgave. Kbh: Munksgaard Danmark; 2008. s. s. 485-500.
22. Servicehundens betydning [Internet]. servicehundeademiet.dk. [henvist 19. november 2024]. Tilgængelig hos: <https://www.servicehundeademiet.dk/servicehundens-betydning/>
23. Nyboe L, Johannsen S, Jørgensen P, redaktører. Psykiatri. 2. udgave. Kbh.: Munksgaard; 2016. s. 87. (Ergo/fys Munksgaard).
24. borger — Den Danske Ordbog [Internet]. [henvist 2. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=borger>
25. Håkansson C, Morville AL, Wagman P. Aktivitetsbalance. I: Nordisk aktivitetsvidenskab. 1. udgave. Kbh: Munksgaard; 2017. s. 111–26. (Ergo/Munksgaard).
26. Taylor RR, Kielhofner G. Introduktion til modellen for menneskelig aktivitet. I: MOHO: Kielhofners model for menneskelig aktivitet. 3. udgave. Kbh: Munksgaard; 2019. s. 19–26. (Ergo/Munksgaard).
27. Kaae Kristensen H. Præsentation af aktivitetsvidenskab i et nordisk perspektiv. I: Nordisk aktivitetsvidenskab. 1. udgave. Kbh: Munksgaard; 2017. s. 17–26. (Ergo/Munksgaard).

28. Astrup Nielsen D, Hjørnholm TQ, Stray Jørgensen P. Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne: håndbog i opgaveskrivning og metode. 1. udgave. Frederiksberg: Samfundslitteratur; 2019.
29. Astrup Nielsen D, Hjørnholm TQ, Stray Jørgensen P. Det gode bachelorprojekt i sundhedsuddannelserne: håndbog i opgaveskrivning og metode. 1. udgave. Frederiksberg: Samfundslitteratur; 2019.
30. Kvale S, Brinkmann S. Interview: det kvalitative forskningsinterview som håndværk. 3. udgave. Kbh: Hans Reitzel; 2015.
31. Trinitas. Trinitas - psykiatriske servicehunde og terapihunde [Internet]. [henvist 31. december 2024]. Tilgængelig hos: <https://trinitas-st.dk>
32. Gadamer HG. Sandhed og metode: grundtræk af en filosofisk hermeneutik. 1. udgave, 1. oplag. Århus: Systime; 2004. (Systime academic).
33. Jamtvedt G, Mead J, Hagen KB, Herbert R. Evidensbaseret praksis. 1. udgave. Kbh: Munksgaard Danmark; 2008.
34. Lund H, Juhl C, Andreasen J, Møller A. Håndbog i litteratursøgning og kritisk læsning: redskaber til evidensbaseret praksis. 1. udgave. Kbh: Munksgaard; 2014. 252 sider.
35. Hvad er personoplysninger [Internet]. [henvist 2. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/grundlaeggende-begreber/hvad-er-personoplysninger>
36. Poulsen HD. Udredning, diagnostik og behandling af psykiske sygdomme. I: Psykiatri. 2. udgave. Kbh: Munksgaard; 2016. s. 27–44. (Ergo/fys Munksgaard).
37. Fine AH. Handbook on animal-assisted therapy: theoretical foundations and guidelines for practice. 2nd ed. San Diego: Academic Press; 2006. 554 s.
38. Ekspertudvalget på socialområdet. Analyse af udgifter til personer i botilbud [Internet]. 2023 [henvist 20. december 2024]. Tilgængelig hos: https://www.sm.dk/Media/638532789585804110/Supplerende_Bilagsmateriale_16_Analyse_af_udgifter_til_personer_i_botilbud_UA.pdf?utm_source=chatgpt.com
39. Servicehund - Vi uddanner servicehunde ved positiv indlæring [Internet]. servicehundeademiet.dk. [henvist 1. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://www.servicehundeademiet.dk/servicehund/>
40. oktober 2020 A| 5. Hvor gammel er din hund egentlig? | Dyrenes Beskyttelse [Internet]. [henvist 1. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/artikler/hvor-gammel-er-din-hund-egentlig>
41. Informationsudvalg. FSBR. 2024 [henvist 1. januar 2025]. Min servicehund skal pensioneres. Hvad gør jeg nu? Tilgængelig hos: <https://www.fsbr.dk/post/min-servicehund-skal-pensioneres-hvad-gør-jeg-nu>
42. Aarhus Kommune. servicehunde [Internet]. [henvist 31. december 2024]. Tilgængelig hos: <https://aarhus.dk/borger/personlig-hjaelp-og-stoette/hjaelpemidler/personlige->

hjaelpemidler/eksempler-paa-personlige-hjaelpemidler-som-du-kan-soege-om/servicehund

43. Hund – Allergileksikon [Internet]. [henvist 1. januar 2025]. Tilgængelig hos: https://allergileksikon.dk/paavirkninger/dyr/hund/?utm_source=chatgpt.com
44. Trinitas. Hvor må jeg medbringe min psykiatriske servicehund? [Internet]. [henvist 1. januar 2025]. Tilgængelig hos: <https://trinitas-st.dk/hvor-maa-jeg-medbringe-min-psykiatriske-servicehund/>

Bilag

Bilagsfortegnelse

Bilag 1: Interviewguide (Informanter)

Bilag 2: Interviewguide (Ekspertinterview)

Bilag 3: Ekspertinterview (Rå data – I eksternt bilag i Wiseflow)

Bilag 4: Pilotinterview (Rå data – I eksternt bilag i Wiseflow)

Bilag 5: Informant A interview (Rå data – I eksternt bilag i Wiseflow)

Bilag 6: Informant B interview (Rå data – I eksternt bilag i Wiseflow)

Bilag 7: Matrice

Bilag 8: En blank samtykkeerklæring

Bilag 1: Interviewguide (Informanter)

BA interviewguide

Semistruktureret

Problemformulering:

Hvordan opleves hverdagen med en psykiatrisk servicehund, og hvilken betydning har den for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalance hos borgere mellem 18-30 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse?

5-8 spørgsmål

- 1: Hvordan oplever du at din servicehund hjælper dig i din dagligdag?
- 2: Hvilke udfordringer hjælper din servicehund dig med i din dagligdag?
- 3: Hvilke ting kan du gøre nu, fordi du har din servicehund med?
- 4: Hvordan oplever du at der kan være udfordringer ved at have et levende hjælpemiddel. Fordele? Ulemper?
- 5: Hvordan vil du beskrive dit liv før du fik din servicehund? (før, nu og fremtid)
- 6: Hvordan vil du beskrive processen ang. at få en servicehund? Hvad har din oplevelse været?
- 7: Hvordan oplever du at din servicehund giver dig mere energi og overskud i din hverdag og hvordan?

Ekstra spørgsmål – til almen info – Briefing

- Hvilken/hvilke psykiatriske diagnoser har du?
- Hvad race er din servicehund?
- Hvor længe har du haft den?
- Hvilken forening er din servicehund fra?
- Har du selv været med til at træne din hund eller har du fået den færdigtrænet?

Briefing:	Mit navn er Maria Kildehøj	Stikord
-----------	----------------------------	---------

(Præsentation)	Studerende på 7.semester på ergoterapeutuddannelsen på VIA Campus N - Aarhus	- Underskrive samtykkeerklæring
Formålet med interviewet:	Problemstilling: Hvordan opleves hverdagen med en psykiatrisk servicehund, og hvilken betydning har den for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalance hos borgere mellem 18-30 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse?	- At få svar på om psykiatriske servicehunde gør en forskel for deres brugeres aktivitetsbalance
Rammerne for interviewet:	I informant eget hjem sammen med deres servicehund 30-45 minutters varighed	- Skabe de bedste og mest trygge rammer omkring borgeren.
Tema		
Aktivitetsbalance	<u>Spørgsmål 4:</u> Hvordan oplever du at der kan være udfordringer ved at have et levende hjælpemiddel. Og oplever du nogle fordele ved at dit hjælpemiddel er levende? <u>Spørgsmål 7:</u> Hvordan oplever du at din servicehund giver dig mere	- Øget aktivitetsbalance

	overskud i din hverdag og hvordan?	
Hverdagsaktiviteter	<u>Spørgsmål 2:</u> Hvilke udfordringer hjælper din servicehund dig med i din dagligdag? <u>Spørgsmål 1:</u> Hvordan oplever du at din servicehund hjælper dig i din dagligdag?	
Muliggørelse	<u>Spørgsmål 3:</u> Hvilke ting kan du gøre nu, fordi du har din servicehund med? <u>Spørgsmål 5:</u> Hvordan vil du beskrive dit liv før du fik din servicehund? (før, nu og fremtid)	- Hvordan livet med deres servicehund har ændret deres liv og hverdag? - Aktivitetsretfærdighed
Processen	<u>Spørgsmål 6:</u> Hvordan vil du beskrive processen ang. at få en servicehund? Hvad har din oplevelse været?	- Subjektiv oplevelse af processen i at få en servicehund - Bevilget eller selvbetalt
Debriefing:	Jeg synes vi har været godt omkring. Har du andet du gerne vil dele her til sidst?	

Bilag 2: Interviewguide (Ekspertinterview)

Ekspertinterview

Informant: Trine Bergman – Formand for foreningen Trinitas

Interviewer: Maria Kildehøj – Studerende

Formål:

At lave et ekspertinterview med formanden for foreningen Trinitas, som træner psykiatriske servicehunde, iform af ejertræning, hvor træningen foregår sammen med brugeren.

Information fra dette interview skal bruges i henholdsvis projektets problembaggrund og perspektivering

Problemformulering:

Hvordan opleves hverdagen med en psykiatrisk servicehund, og hvilken betydning har den for udførelse af hverdagsaktiviteter og aktivitetsbalance hos borgere mellem 18-30 år med en psykiatrisk funktionsnedsættelse?

Spørgsmål:

1. Hvordan oplever du at de servicehunde som i uddanner sammen med ejerne hjælper deres brugere i hverdagen?
2. Hvilken forskel tænker du der er ved at brugeren selv er med hele træningen af deres servicehund?
3. Hvordan oplever du efterspørgslen på psykiatriske servicehunde?
4. Hvilke fordele og ulemper vil du som ekspert i psykiatriske servicehunde mene, der er ved at have et levende hjælpemiddel som psykiatriske servicehunde er?
5. Hvilke udfordringer oplever du/I oftest hos jeres brugere som deres servicehund skal afhjælpe?
6. Hvordan oplever du at Danmark som samfund er med servicehunde og tilgængelighed?

Andre spørgsmål:

- Hvilke hunde anbefaler i til psykiatriske servicehunde?

Bilag 7: Matrice

BA Matrix

Kodning af interview

Hund muliggør aktivitetsudførelse: Grøn

Selvstændighed: Blå

Aktivitetsbalance: Lilla

Livskvalitet: Lyserød

Hunden hjælper: Gul

Hverdagsaktiviteter: Rød

Samfundets inkludering af servicehund: grå

Livet før servicehund: Aqua blå

Naturlig meningsbærende enhed for hver kode	Centralt tema – Meningskondensering
Hund muliggør aktivitetsudførelse Informant A ”Nej, jeg var slet ikke kommet derned. Det er svært nok at komme ud i forvejen, så at skulle ud og handle uden min hund, det kan jeg ikke.” (l. 40-41) ”Det er alt muligt han hjælper mig med. Han hjælper mig med at være i live og gøre mennesketing.” (l. 56-57) ”Det er nemmere at komme ud ad døren med ham. Det kan være svært ellers” (l. 31)	Det kan udledes af informanternes udtalelser at deres psykiatriske servicehund er med til at muliggøre aktivitetsudførelse i informanternes liv. Både udførelse af hverdagsaktiviteter, betydningsfulde aktiviteter og livets små aktiviteter som har betydning for en liv som menneske. De fortæller at det at have deres hund med gør at de kan komme ud af døren, og at deres hund er med nærmest alle de steder de er, fordi at det at have deres hund med muliggøre at de kan holde til at være til

”Så alle steder hvor jeg skal hen, der er han med” (l. 70) Informant B ”Han gør at jeg kan komme ud ad døren” (l. 7) ”I: Ja, min arbejdsplads er flyttet til et større sted, og der giver han mig også trygheden i at komme derud når det er svært. Så sidder han med mig på kontoret og kommer med rundt.” (l. 13-14) ”S: Så i forbindelse med at være rykket til et større sted, så hører jeg dig sige at så hjælper han dig til at kunne være i det med at der er nogle flere mennesker osv? I: Ja og at der er noget kendt og trygt i at han står ved min side, og nok skal fortælle mig når nok er nok og at nu skal vi altså tage en pause.” (l. 21-25) ”Det er det samme når han er med mig i bussen, så sidder han også gerne oppe ved mig og har mig groundet, og det gør han virkelig godt.” (l. 111-112) ”Det gør også at jeg kan tage i butik/indkøbscenter og handle.” (l. 126-127)	f.eks. forældremøde, tage ud at handle, være afsted til arrangementer osv.
---	---

”Jeg vil også sige at han er med på skolen når der f.eks. er forældremøde osv. for så har jeg mulighed for at kunne tage med, også når jeg har en dårlig dag” (l. 140-142) ”Og så kan man selvfølgelig sige at det kunne en hund som ikke er servicehund også gøre, men den ville ikke kunne hive mig op i brugsen og hente den liter mælk den dag jeg har det skidt, eller tage med mig til lægen og det er det der er vigtigt at huske. At selvom nogle af de opgaver som min servicehund udfører kan udføres af en alm hund f.eks. ved at sidde ved mig osv. så har jeg brug for at have en servicehund, for jeg har også brug for at han tager med mig i teatret eller ud at handle.” (l. 255-260) ”I: Jeg havde et angstanfald en dag og skulle til forældremøde i klassen og der havde jeg bare brug for at have ham med, for jeg skulle alene afsted, fordi min mand ikke var hjemme, og uden min servicehund var jeg ikke kommet afsted” (l. 264-266)	
Selvstændighed Informant A ”Altså det er jo fordi jeg har ham, at jeg kunne flytte hjemmefra, fordi at jeg med ham kunne være selvstændig nok til at kunne det.” (l. 67-68)	Det kan udledes af informanternes udtalelser at deres psykiatriske servicehund hjælper deres brugere/informanterne til at leve et mere selvstændigt liv. Det indebærer bl.a. at kunne være flyttet hjemmefra og bo for sig selv.

”Jamen han gør mig meget mere selvstændig. Som jeg ellers ikke rigtig har kunnet være. Så ja, han er jo bare med alle steder, så jeg tænker jo ikke rigtig over hvad han er med til, han er bare med til alt. Hvis ikke han kan komme med så kommer jeg ikke” (l. 77-79) ”Det var jo sådan, at jeg kunne slet ikke forestille mig at flytte hjemmefra og så fik jeg min servicehund og et halvt år efter så var jeg flyttet hjemmefra.” (l. 152-153) ”Ikke at kunne noget selv overhovedet, og få taget den frihed fra mig det ville jeg slet ikke kunne håndtere” (l. 197-198) Informant B ”Han gør mig uafhængig” (l. 7) ”Han gør at jeg kan komme ud ad døren uden at skulle tilpasse flere kalendere fordi jeg skal have en bostøtte med til læge eller, muligheden for at komme afsted selv” (l. 7-9) ”Vi kan klare hele verden sammen os to” (l. 9) ”I: Ja og læge, altså det her med at kunne tage ud til sådan nogle ting, hvor jeg kan gøre det mere selvstændigt. Fordi jeg ikke	Det indebærer at kunne tage selvstændigt til lægen og andre møder i f.eks. psykiatrien osv. uden en bostøtte. Dermed frigives også en frihed i, ikke at skulle koordinere flere kalendere. Den selvstændighed som informanternes psykiatriske servicehund giver dem frigiver også en mulighed og en frihed til at kunne leve et så normalt liv som muligt til trods for deres funktionsnedsættelse.
---	---

skal tilpasse en medarbejders kalender” (l. 139-140) ”Så jeg har brug for ham for at kunne have et så normalt et liv som muligt.” (l.267-268)	
Aktivitetsbalance Informant A ”Det er nemmere at komme ud af døren med ham. Det kan være svært ellers” (l. 31) ”Han skal ud på toilet, og han skal ud og gå tur og han skal ud og træne, så jeg er jo nødt til det”. (l. 33-34) ”S: Ja sådan dagligdagsting, så du får en så almindelig dagligdag som mulig? I: Ja.” (l. 59-61) ”Han har været med til bryllup, og han har været med til alle mulige forskellige ting. Han har været med i kirke, for vi er altid i kirke juleaften, og ja, han er med alle steder, for ellers så kan jeg ikke holde ud at være der” (l. 79-81) Informant B ”Han gør at jeg kan komme ud ad døren” (l. 7) ”Ja, min arbejdsplads er flyttet til et større sted, og der giver han mig også trygheden i	Både Informant A og Informant B beskriver, hvordan deres aktivitetsbalance forbedres ved hjælp af deres psykiatriske servicehund. Servicehunden hjælper dem med at udføre daglige aktiviteter og overkomme barrierer, såsom at komme ud ad døren, og ud i samfundet, hvilket ellers kan være svært.

at komme derud når det er svært. Så sidder han med mig på kontoret og kommer med rundt” (l. 13-14) ”Han skal jo ud og luftes, og det er jo lige meget hvordan vejret det er. Så der hjælper han mig jo med at få åbnet døren og komme ud og møder verden, også på en dag hvor jeg er trist og har det svært.” (l. 44-46) ”Det har jeg store diskussioner med nogle om, hvor de siger ”du har da ikke brug for”, men jeg så siger ”jo, for det er fordi jeg ellers bryder sammen når jeg kommer hjem, og det gør jeg ikke når jeg har ham”, for så har han stoppet den onde spiral før jeg når dertil” (l. 124-126) ”Så vil jeg også sige at jeg kan længere tid når jeg har” (l. 142-143) ”Jamen jeg oplever at jeg kan meget mere end jeg kunne før” (l. 253)	
Livskvalitet Informant A ”Hvis jeg skal på en date, så er han med” (l. 69) ”Han giver mig ligesom livsmestring. Han gør at jeg kan holde ud at leve” (l. 72)	Servicehunden bidrager væsentligt til begge informanternes livskvalitet ved at skabe både praktiske og sociale forbedringer i deres hverdag. For Informant A handler livskvaliteten i høj grad om friheden og muligheden for at leve et selvstændigt liv. Dette gør deres psykiatriske servicehund muligt for dem.

”Ikke at kunne noget selv overhovedet, og få taget den frihed fra mig det ville jeg slet ikke kunne håndtere” (l. 197-198)

Informant B

”Han giver mig ro og han gør mig uafhængig” (l. 7)

”Vi kan klare hele verden sammen os to” (l. 9)

”Så er han en god isbryder overfor mennesker. Både når han er på arbejde og ikke på arbejde. Det der med at man altid har noget at snakke om. Man får sådan et hundefællesskab” (l. 39-40)

”Det der fællesskab man får det har jeg jo aldrig haft andre steder.” (l. 41-42)

”S: Ja, den der at man kan godt uden dem nogle gange, men man kan BEDRE med dem.

I: Lige nøjagtig” (l. 122-124)

”Og jeg oplever en anden energi fordi jeg bliver tvunget til at komme ud og røre mig, altså det er jo guld værd” (l. 253-254)

”Så jeg har brug for ham for at kunne have et så normalt et liv som muligt.” (l. 267-268)

Hunden hjælper Informant A ”Uden ham var jeg ikke kommet i butikker.” (l. 11) hvis jeg har det meget dårligt, så får han mig til at sætte mig ned, sådan så jeg lige får ro på og så laver vi nogle forskellige øvelser, nogle tryghedsøvelser sådan så at jeg får det bedre (l. 15-16) ”Hvis jeg har et angstanfald, så stopper han mig, og han vil dutte til min hånd og han vil bruge alle de øvelser han har lært. Helt instinktivt vil han begynde at bruge alle øvelserne, som at gå ind imellem mine ben, og dutte til mig og sådan noget, for at gøre mig opmærksom på at jeg har et angstanfald. Og hvis ikke jeg fatter noget, så begynder han at bide mig i hånden og hoppe op, altså ikke hårdt, men for sådan lige at sige ”hallo, du skal lige høre på at jeg siger til dig at du har det dårligt”. Det har han gjort et par gange hvor jeg så lige har fået sat mig ned og når jeg så har fået sat mig ned, så kunne jeg godt mærke at jeg var meget tæt på at besvime, men det er ham der lige får mig til at indse det. Det er ikke altid at jeg selv mærker det” (l. 48-56) ”Så alle steder hvor jeg skal hen, der er han med” (l. 70)	Det kan udledes af informanternes udtalelser at servicehunden yder afgørende hjælp til både Informant A og B, især ved at støtte dem i håndteringen af deres mentale helbred og i at navigere i hverdagens udfordringer. Hunden fungerer som en både fysisk og psykisk støtte, der skaber ro, hjælper med at fokusere og forebygger overvældelse.
--	--

”Hvis ikke han er med, så er jeg det højst sandsynligt heller ikke. Han hjælper mig med alt.” (l. 71-72)

”Ja jeg plejer bare at kalde det sociale tømmermænd, fordi jeg føler at jeg får tømmermænd efter at have været meget social. Og det er endda selvom jeg har haft min servicehund med. Han kan jo ikke stoppe lyde og lugte, men han kan hjælpe med at støtte mig og være der. For hvis ikke jeg havde haft ham, så havde det været endnu sværere for mig at kunne fokusere.

S: Ja, han hjælper dig til bedre at kunne være i det.

I: Ja og så hjælper han mig til at holde fokus, fordi min fokus det flyver rundt for så er der lyde og så er der lugte og min hjerne kan ligesom ikke sortere i hvad der er vigtig information. Så den kaster bare alting i hovedet på mig og siger ”jeg ved det ikke, held og lykke”. Så kan min servicehund ligesom holde fokus, i stedet for at jeg fortsætter med at blive bombarderet med indtryk, så kan han hjælpe med at holde det lidt nede. ” (l. 287- 298)

Informant B

”Han giver mig ro” (l. 7)

”Så giver han mig mod på verden. Vi kan klare hele verden sammen os to.” (l. 9)

”Han hjælper mig når min angst den overvælder mig. Så fortæller han mig at nu skal vi have ro og han bliver mere og mere stædig, hvis ikke jeg giver mig selv tid til at få den ro. Og det er ligemeget om vi er ude at handle eller om vi er herhjemme, så bliver han ved indtil jeg sætter mig ned og han kan sætte sig i skødet på mig, og der bliver han siddende indtil han synes og mærker at vi er færdige med at have ro. Den der tyngde og bevidsthed om at han er der.” (l. 31-35)

”Så hjælper han mig med at se hvornår jeg er stresset også når jeg ikke selv ved det” (l. 52)

”Så han er meget min beskytter.” (l. 56-57)

”Så kan jeg jo svare ”jamen det er fordi at jeg har angst, og så hjælper han mig med det her”. (l. 83)

”Ja og min servicehund ligger her hos mig, og det gør han tit, for nu skal jeg lige blive siddende og den der tyngde hjælper” (l. 110-111)

”Men det er et sted hvor han måske ville kunne hjælpe med at bryde nogle dårlige vaner. Jeg kan godt være i det uden ham, men måske ville det være bedre for mig at være i det med ham for at få brudt nogle vaner og lige huske at få taget mig nogle

pauser indimellem, før jeg bryder sammen.”
(l. 118-120)

”signalere ”mor nu skal vi lige have en pause sammen”. Det ser mærkeligt ud, men jeg sætter mig på gulvet ude i en butik, med ham i skødet og så zoner jeg lige ind os to og laver en bobbel omkring os to. Lige får pustet ud og får slappet og så er vi klar til at handle videre” (l. 129-132)

”Men i dag er min servicehund min pause. Han får simpelthen så mange lufte ture når der er store familiesammenkomster. For når han begynder at kunne mærke ”nu er du presset mor”. Så i stedet for at sætte os ned, så går vi en tur og jeg får ro og får lige luftet systemet, og så kan jeg være med igen. Så på den måde sørger han også for at jeg får ventileret og får ro i hovedet og er klar igen.” (l. 145-149)

”Det er ikke nødvendigvis at han er med mentalt alle de dage hvor jeg før i tiden ville have følt mig drænet men bare det at jeg har ham til at gå og yde pelsterapi og jeg kan sidde og nusse ham osv. det gør en verden til forskel” (l. 202-204)

”Så det er vigtigt at huske på, at mange af de ting en servicehund kan, kan en alm hund også, men servicehunden har lige det her lag ovenpå og det er det lag, som er det vigtige

lag, og som gør at man lige stepper lidt ekstra op, og kommer ud over sin komfortzone.” (l. 288-291)	
Hverdagsaktiviteter Informant A ”Han hjælper mig med at komme i butikker.” (l. 10) ”Han hjælper mig når jeg skal hente pakker eller hvis jeg skal købe noget ind,” (l. 12-13) ”I: Det er nemmere at komme ud af døren med ham. Det kan være svært ellers. Jeg har tilbagevendende depression og det kan være svært især om vinteren til at stå op og komme ud, og det er jeg ligesom nødt til, for min servicehund han skal op og han skal ud på toilet, og han skal ud og gå tur og han skal ud og træne, så jeg er jo nødt til det. Så det er nok egentlig mest hundedelen, det der med at skulle op og afsted. Men også at hvis jeg ikke har ham, så har jeg ikke rigtig nogen motivation.” (l. 31- 36) hvis jeg skal ud og handle ind så er han med (l. 69) ”I: Ja og så hjælper han mig til at holde fokus, fordi min fokus det flyver rundt for så er der lyde og så er der lugte og min hjerne	Det kan udledes af informanternes udtalelser at servicehunden spiller en central rolle i at støtte både Informant A og B i at gennemføre hverdagsaktiviteter, som ellers ville være udfordrende. Hunden fungerer som en motivations faktor, en praktisk støtte og en hjælper til at håndtere sensoriske og mentale udfordringer

kan ligesom ikke sortere i hvad der er vigtig information. Så den kaster bare alting i hovedet på mig og siger ”jeg ved det ikke, held og lykke”. Så kan min servicehund ligesom holde fokus, i stedet for at jeg fortsætter med at blive bombarderet med indtryk, så kan han hjælpe med at holde det lidt nede.” (l. 294-298) Informant B ”Han gør at jeg kan komme ud ad døren” (l. 7) ”Det er noget han hjælper rigtig meget med i vinterperioden når jeg er dårlig til at komme ud.” (l. 43-44) ”Vi har vores ruter vi går.” (l. 51) ”Det gør også at jeg kan tage i en butik og handle” (l. 126-127)	
Samfundets inkludering af servicehund Informant A ”Det mest negative er nok når mennesker kommer med trælse kommentarer. Altså andre mennesker når man er ude at handle og får en træls kommentar af nogen som ikke forstår det, det er egentlig det eneste negative synes jeg” (l. 114-116)	Både Informant A og B oplever, at samfundet generelt er mere inkluderende og forstående over for servicehund, men der er stadig udfordringer forbundet med at have en servicehund i offentligheden.

”Nå, må man godt have hunde med ind i butikken”, ”Nej, det må man ikke, men det er en servicehund”, ”Nå, den er også sød, må jeg sige hej til den”. ”Nej, det må du ikke, den er på arbejde, det er en servicehund”. Sådan nogle ting kan godt være lidt svære nogle gange.” (l. 120-123)

”Der har været hende damen, men ellers så synes jeg egentlig de fleste andre har været rigtig søde og kommet med søde kommentarer og spørgsmål om hvad han hjælper med. Nogle gange kan det godt blive lidt for personligt, men så kan man jo altid sige fra.” (l. 131-134)

”Det eneste der er, det er at jeg ikke vil i en bestemt butik. For jeg har ringet hver gang jeg har skullet i den specifikke butik, og fået at vide at jeg må gerne have ham med, men så alligevel så hver gang vi er gået forbi informationsdisken ved indgangen, så er der en eller anden medarbejder, som har råbt ”man må ikke have hund med ind i butikken”. Så hver gang det er sket, så er jeg gået ud igen. For selvom vi har ringet og jeg ved at jeg godt må have ham med, så den opmærksom på som lige er blevet kastet på mig, det gør at jeg går ud igen, for det kan jeg ikke være i og det giver mig et angstanfald. De siger undskyld bagefter når de ser at det er en servicehund, men der er det ligesom for sent. Så det er ikke så godt.

Jeg tror det er sket 2 eller 3 gange og efter det så har jeg ikke rigtig været der. Jeg har prøvet at tage derind, men allerede i indgangen får jeg et angstanfald.

Men alle andre steder synes jeg ikke det har været et problem. Jeg ringer også altid på forhånd. Jeg har aldrig været i en butik med ham, hvor jeg ikke har ringet på forhånd og spurgt om det var okay.” (l. 136-146)

”S: Har du oplevet udfordringer med det her med allergi, når du har ham med rundt og med til ting

I: Nej, det har egentlig ikke rigtig været et problem. Men jeg har også altid ringet eller skrevet inden jeg kommer. Så behøver man ikke på samme måde blive konfronteret med det i virkeligheden. Men jeg får jo, når du er ved servicehundeforeningen sådan et kort, som man kan have med i sin pung til f.eks. jeg er meget bange for restauranter, men så på kortet står der at det er tilladt ifølge fødevarestyrrelsen at have din servicehund med i restauranten, så de heller ikke skal være bange for om de må have hunden i restauranten, fordi de er bange for at de kan få problemer med fødevarestyrrelsen. Så det er smart, at man kan vise kortet og så står der at han har lov at være der osv. Og han er jo ikke i nærheden af maden og han er ikke. Han er som sagt også med i kirke og med alle steder. ” (l. 213-223)

Informant B

”Ja, det er faktisk lidt et problem en gang imellem fordi at folk gerne vil snakke med ham, også når han er på arbejde. Nogle gange så snakker vi om at sådan en bidsk lille gravhund eller sådan noget var bedre. En som folk ikke lige havde lyst til at gå til.” (l. 61-63)

”S: Oplever du at folk er slemme til det med at snakke med ham og tage kontakt til ham, også når han er på arbejde?

I: Ja det gør jeg, og jeg bruger rigtig meget tid på oplysning. Jeg tager med Trinitas ud og holder foredrag, men jeg sørger også for at han kommer med på arbejde og ned på skolen hvor min datter er, hvor børnene får at vide hvordan og hvorledes, så de får det lært. Hvis jeg har haft for mange episoder i Rema eller i brugsen hvor folk er gået til ham, så laver jeg et opslag i de lokale grupper og får altid god respons på det fordi at jeg har brug for at folk ved at han er et hjælpemiddel, og et arbejdsredskab. Jeg synes heldigvis at folk bliver bedre til det. Jeg synes godt at man kan mærke at der er mere og mere fokus på at en servicehund også er, at hjælpehunde ikke kun er førerhunde, men også kan være psykiatriske servicehunde, og det synes jeg heldigvis at der kommer mere og mere fokus på, og viden omkring det, og jeg hører også at der er et stigende antal af dem.” (l. 65-76)

”Jeg hører også når man går at der er flere og flere forældre der siger f.eks. ”ham skal du ikke lige snakke med, fordi han er en servicehund, så han er på arbejde”. Og de dage hvor jeg har overskuddet til det, så snakker jeg også med dem jeg sådan kan høre i krogene der snakker lidt.” (l. 80-83)

”Jeg synes også at der bliver en stigende forståelse for, at en servicehund ikke nødvendigvis er en labrador eller en retriever for det har vi også oplevet. Om man kan være hjælpemiddel når man er sådan en lille størrelse på 10 kg. Hvor at labradorerne og retrieverne altid har været de gængse racer. Førerhunde, og politihunde osv” (l. 88-91)

”plus at nuttethedsfaktoren er der, som vi jo har snakket om. Sådan havde det jo ikke været hvis det havde været en føre stok. Der er jo ikke andre der går hen og rører ved en kørestol. Jeg sammenligner det nogle gange lidt med folk der er gravide hvor alle tror at deres maver er allemandseje, som man må røre ved. Det er lidt det samme som en hund, hvor folk er sådan ”ej den ser sød ud” den må jeg sikkert gerne røre ved. Det synes jeg er lidt udfordrende engang imellem. Så synes jeg det kan være udfordrende med skiftende, fra at være på job og at have fri. Ikke så meget for mig, men for ham og dem

som er omkring os. Det med at han kan være både familiehund og servicehund. Min datters veninder har haft rigtig svært ved det og spørger tit ”må vi snakke med ham nu?”, og jeg så svarer ”ja det må i gerne, for nu har han ikke vest på så nu må i godt, og min datter siger det er så svært ikke at røre ved ham når han er på arbejde, men det har jeg været meget stringent med.” (l. 175-185) ”Men der er ingen tvivl om, at den næste hund, selvom vi har pengene til det, så kunne jeg godt finde på at søge om den, fordi at det er virkelig hårdt at træne selv, og jeg vil gerne træne den næste selv også, fordi jeg tror på at det giver et bedre bånd, men jeg kunne godt tænke mig at kommunen stepper op og anerkender at min servicehund er et hjælpemiddel som hjælper mig, og det gør at jeg ikke har så mange bostøttetimer og det gør at jeg tror på at ansøgningen om hund nummer 2 bliver nemmere end jeg tror ansøgningen om hund nr 1 ville have været, fordi at jeg nu har kunnet samle noget dokumentation, videnskabeligt eller ej, af hvordan min servicehund har hjulpet mig.” (l. 236-243)	
Livet før servicehund Informant A ”Indelukket, trist, ikke særlig engageret og meget afhængig af alle andre mennesker” (l. 151)	Begge informanter fortæller hvordan deres liv før de fik deres servicehund var præget af isolation, tristhed, manglende motivation til udførelse af aktiviteter. Herudover var deres liv præget af en stor afhængighed af

”Det var så svært at være mig og ikke føle at man kan noget som helst selv og så det der med at det var faktisk ikke særlig let, og jeg kæmpede jo i 2 næsten 3 år for at få min servicehund og fik nej, fordi det have jeg jo ikke brug for, det var jo ikke nødvendigt fik jeg at vide. Det er jo ikke fordi du mangler en arm fik jeg at vide af kommunen” (l. 153-156 ”I: Så ja, jeg fik ham igennem fonden. Jeg er jo rædselsslagen for den dag han ikke kan mere, fordi jeg ved ikke om jeg så skal igennem det samme og ender med at blive helt indelukket, og skulle til og på bosted eller et eller andet fordi jeg ikke kan klare mig selv.” (l. 179-181) ”Men det var svært at få ham, så jeg er også bange for om jeg så bare bliver mega afhængig af alle mulige andre når han er væk, og tanker om hvordan jeg skal komme afsted hver dag og hvordan skal jeg købe mad, og alle de der ting.” (l. 188-190) ”Jeg var meget tæt på ikke at have lyst til at være i live længere. Jeg havde det simpelthen så dårligt, og jeg blev ikke taget seriøst” (l. 133-135) ”Nej, jeg mangler ikke en arm, jeg mangler sociale færdigheder”. (l. 244)	andre mennesker, før de fik deres servicehund.
---	---

Informant B ”Fastlåst, jeg havde simpelthen så meget kalenderymnastik på at komme afsted, hvor jeg havde brug for støtte til f.eks. læge eller tandlæge, eller møde i psykiatrien. Jeg havde også flere sygedage fra arbejde, fordi jeg havde flere dage hvor jeg var nødt til at blive hjemme fordi jeg ikke kunne overskue at komme ud ad døren og på arbejdet, fordi jeg var helt drænet.” (l. 198-201) ”Jamen, jeg har haft det rigtig rigtig skidt og fået zappet hjernen plejer jeg at sige. EST behandling. Det er lidt voldsomt, og efter det mistede jeg rigtig meget hukommelse og nogle andre ting i hjernen,” (l. 217-219)	
--	--

Bilag 8: En blank samtykkeerklæring

Dato:

SAMTYKKEERKLÆRING

SAMTYKKEERKLÆRING TIL BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER

Undertegnede giver hermed samtykke til, at studerende ved VIA University College, Ergoterapeutuddannelsen i Aarhus, **Maria Kildehøj** må behandle oplysninger om **undertegnede** i forbindelse med 7. Semestereksamen ifbm. Bachelorprojektet som en del af sit studium.

Nærværende samtykke afgives alene for så vidt angår oplysninger om **Spørgsmålenes indhold, svar på disse, samt lydoptagelse af interview**, og under forudsætning af, at oplysningerne ikke bliver videregivet til andre end **Maria Kildehøj, samt vejleder og eksaminatorer, som en del af ovennævnte**

Dette samtykke afgives endvidere under forudsætning af, at databeskyttelsesforordningen og databeskyttelseslovens regler overholdes, herunder, at oplysninger om undertegnede, som den studerende kommer i besiddelse af, som en del af 7. semester eksamen, alene behandles i overensstemmelse med ovennævnte formål og anonymiseres på behørig vis.

Nærværende samtykke er endvidere betinget af, at alle oplysninger om undertegnede som den studerende er eller kommer i besiddelse af, destrueres permanent og på behørig vis senest 17-01-2025 efter aflevering af eksamen.

Jeg er informeret om, at jeg kan trække nærværende samtykke tilbage på et hvilket som helst tidspunkt ved at tage kontakt til nedenstående studerende samt at behørigt anonymiserede oplysninger ikke er omfattet af databeskyttelsesforordningens bestemmelser. Jeg er endvidere bevidst om, at jeg har ret til at få oplysningerne udleveret, korrigeret eller slettet og at jeg har mulighed for at klage over behandlingen af oplysningerne til Datatilsynet.

Sted:

Dato:

Navn:

Underskrift:

Maria Kildehøj: 330129@via.dk

